

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Un partid economic

a inițiat congresul comercianților din România de Nord. Acum câțiva ani s'a mai lansat ideia înființării unui partid economic. Ideia o lansă dl Richard Kun, un marcant reprezentant al comerțului din România. Cu toată nizuința ce a depus, partidul însă nu s'a putut înființa și astfel credem, că ce nu a reușit să facă dl. Kun, nu vor putea nici alții să facă, în special acuma, când comercianții nu se interesează nici de chestii mai ardente și mai vitale.

Compoziția partidelor din România, de asemenea face imposibilă înființarea, respective activitatea partidului economic.

O organizație politică a comercianților, ar fi numai în detrimentul comercianților, cari astfel ar fi expuși răsunării partidelor dela putere.

Un partid economic nu ar fi privit cu ochi buni nici de către partidele române și nici de cele minoritare, deoarece membri noului partid ar fi recrutați din rândurile lor. Doar este iluzoriu de tot un partid, ai cărui membri ar fi înregimentati într'un partid cu caracter economic, având latitudinea să fie înscris și în partidul politic în care dorește. Dl. Kun a avut dreptate, când a renunțat la planul dsale: un partid reclamă sume prea mari și și sacrificii prea multe.

Grava situație economică oferă țărām pentru orice eventualitate, rumai pentru un partid economic nu oferă nici o posibilitate.

In loc de partid economic, ar fi cu mult mai practice, dacă s'ar întări organizația profesională existentă din Ardeal și Banat, sprijinindu-o atât materialicește, cât și moralicește, pentru că această organizație a dat dovadă, în multe cazuri, că este în stare să apere destul de inertsiv interesele comerțului, împreună cu organizațiile similare din vechiul Regat. Și pentru întărirea acestei organizații numai de puține sacrificii și solidaritate este nevoie.

Inlesnirea traficului dintre Ardeal și Bucovina

România a încheiat convenție cu Polonia și Cehoslovacia pentru înlesnirea comunicației

Zilele acestea a avut loc la Praga o conferință de căi ferate, la care în afară de reprezentanții cehi, au participat și delegați din România, luându-se în discuție

legăturile de cale ferată din Bucovina și Maramureș, prin Cehoslovacia și Polonia.

Conferința, ale cărei desbateri au durat trei zile, a și înregistrat rezultatul dorit, realizându-se convenția în principiu.

Amănuntele se vor discuta la București în ziua de 8 Mai, când se va semna și convenția.

Intre Ardeal și Bucovina, până acuma

nu era legătură directă de cale ferată,

după unire și astfel era necesar să se facă un înconjur de circa 2000 km.

Linia, care înaintea unirei ser-

vea de legătură, în urma tratatelor de pace

a fost împărțită între România, Cehoslovacia și Polonia

și astfel nu se putea utiliza.

In urma convenției încheiate pe linia din Cehoslovacia și din Polonia, trenurile vor circula cu locomotive și personalul țărilor respective, iar vagoanele vor fi ale CFR. România va plăti anumite sume pentru utilizarea locomotivelor și personalul strein.

Convenția este de foarte mare importanță pentru industria și comerțul din România, avându-se în vedere, că distanța liniei este de 2000 km. și nu mai este nevoie să se facă înconjurul de 2000 km. în

tranzitul de mărfuri dintre Ardeal și Bucovina,

ca și până acuma.

Fontos tranzitő-egyezmény jött létre a román-cseh-lengyel vasutak között

A napokban Prágában vasuti értekezlet volt, amelyen a román és cseh-szlovák vasutak képviselői vettek részt. Az értekezletnek tárgya volt Máramaros és Bukovina közvetlen vasuti összeköttetése Csehszlovákián és Lengyelországon át.

A konferencia három napig tartott és meghozta a várt eredményt, mert megkötötték az elvi megegyezést, a részletek megállapítása és aláírása pedig folyó évi május hó 8-án fog megtörténni Bukarestben. Ismeretes, hogy nemcsak Máramarosnak és Erdélynek ninesen közvetlen vasuti összeköttetése Bukovinával, hanem több mint 2000 kilométernyi kerülő utat kell tenni, bár

Máramaroson át van egy nagyon rövid vasuti vonal,

amely immár tíz éve, azaz a háboru befejezése óta használaton kívül áll. A nyugati határ megállapítása által ezen vonal ugyanis felosztódott Csehország, Lengyelország és România között. Így ezt közvetlen vonalat már nem lehetett használni és Máramarosnak le kellett mondania a Bukovinával fennállott előbbeni szoros összeköttetésekről, nem akarván az Erdélyben és az okiráltságát való kerülő utat megköténni. Lengyelország nem tett ellenvetést és hozzájárult a kérdéses vasuti vonal megnyitásához, már csak Csehországgal kellett az ügyet rendezni, ami most meg is tör-

tént az említett prágai értekezleten. Két megoldási módzat volt lehetséges. Az első megoldás az lett volna, hogy a vonatokat román mozdony és vasuti személyzet viszi át a cseh és lengyel területen. Azonban vámpolitikai okok miatt ezt a módot nem lehetett megvalósítani. Így az értekezlet azt a megoldást választotta, hogy

a tranzitás román vagonokkal történjék,

azonban az illető ország mozdonyával és vasuti személyzetével. România az illető államoknak a mozdonyok száma és a megtett ut után bizonyos tarifális díjakat fog fizetni.

Erdély északi részének kereskedelmére és iparára nagy fontossággal bír ezen egyezmény. A szóban lévő vasuti vonal megnyitása által Erdély és Bukovina között a vasutvonal csak 200 kilométer lesz a mai több mint 2000 kilométeres uttal szemben.

Lengyelországot is érdekli a kérdés, amiért is az értekezlet elhatározta, hogy Lengyelország is küldje el képviselőit Bukarestbe a részletek megbeszélésére és az egyezmény aláírására. E végből a lengyel delegáció folyó évi május hó 15-én fog Bukarestbe érkezni. Az egyezmény az aláírás után azonnal érvénybe lép és a szóban lévő vasuti vonalat folyó évi július hó elsejétől megnyitják és átadják a forgalomnak.

Közgazdasági párt

alakítására tettek javaslatot az észak-romániai kereskedők szatmári kongresszusán. Az eszme nem új. Évekkel ezelőtt Kun Richard, az erdélyi és bánági kereskedőtársadalom fáradhatatlan vezető tagja vetette fel és a tőle megszokott agilitással próbálta megvalósítani a közgazdasági párt tervét. Ami neki nem sikerült, úgy véljük, másnak se sikerülhet különösen ma, amikor a kereskedőtársadalom, amely magvát képezte a közgazdasági pártnak, a mostoha viszonyok következtében annyira elfáradt, hogy a legégetőbb problémái iránt is csak mérsékelt érdeklődést mutat. De nemcsak ez az egyetlen ok, amiért egy erdélyi és bánági, vagy akár az egész országot behálózó közgazdasági párt létrehozása nem látszik célszerűnek. A pártok belső életéből és külső megnyilvánulásából nem lehet kizárni a politikát, már pedig egy gazdasági réteg kollektív politikai állásfoglalása csak az illető réteg gazdasági érdekeinek a rovására mehet.

A romániai politikai pártok összetétele is kizárja egy gazdasági párt eredményes működését. Egy ilyen pártot nem látnának szivesen sem a többségi, sem pedig a kisebbségi pártok, mert hiszen elsősorban ezek sorából regrutálódnának a közgazdasági párt tagjai, ami természetesen az illető politikai párt gyöngítését jelentené. Egy olyan gazdasági párt pedig, amelynek tagjai továbbra is a maguk nemzeti, vagy politikai pártjukban maradhatnának meg és csak közgazdasági kérdésekben volna közös elhatározásuk, alig képzelhető el. Egy ilyen pártnak se kifelé, se befelé, sem a kormány felé, sem pedig a közvélemény felé nem volna sulya. És igaza van Kun Richardnak, aki tapasztalatainak konzekvenciáit levonta: a pártalakításhoz sok pénz és sok áldozatkészség kell, mert egy párt szervezése és fönntartása milliókra menő költséget kíván. A jelenlegi leromlott gazdasági viszonyok pedig mindenre alkalmasak, csak arra nem, hogy a legális és illegális terhekkel amugyis erősen megterhelt kereskedőtársadalmat újabb kiadásokkal terheljük.

Közgazdasági párt helyett sokkal célszerűbb ha a meglévő erdélyi és bánági szövetséget erősítjük minden anyagi és morális támogatással, mert a szövetség rövid működése alatt is tanujelét adta annak, hogy a regáti testvérszervezettel szolidáris munkaközösségben, szolgálni tudja a kollektív érdekeket és ehhez nines egyébre szüksége, csak egy kis szolidaritásra és egy kis áldozatkészségre.

In 24 Aprilie a intrat un nou regim de vămuire la oficiile postale din România. Operațiile de vămuire până acum le aveau bioururile de vămuire, dar acum au fost trecute în sarcina oficiilor postale.

In sensul noului regim, operațiile de vămuire s'au trecut la funcționarii postali, cari sunt obligați să le expedieze în interval de 24 ore la adresă.

Săptămâna trecută două bănci de emisiune și-au urcat etalonul: *Banca de Emisiune* din *Ungaria* dela 7 la 8, iar *Banca Națională* din *Austria* dela 6½ la 7½%.

Fabrica de Piele din Turda S. A., cointerесаția fabricii de piele *Frații Renner din Cluj*, și-a încetat activitatea, concediindu-și muncitorii și funcționarii, în urma gravei crize economice.

Banca Agricolă S. A. Cluj, și-a convocat adunarea generală pe ziua de 12 Maiu a. e., intenționând să-și urce capitalul dela 600.000 la două milioane lei.

Ministerul de Industrie a trecut județul *Trei-Scaune* la Camera de Comerț din *Brașov* dela cea din *Tg.-Mures*.

Comisia comercializării C. F. R. a elaborat un proiect în sensul căruia *C. F. R.* vor funcționa pe baza unor principii de autonomie. Proiectul a fost prezentat dlui *Madgearu*. Un alt proiect se elaborează pentru comercializarea postelor și reorganizarea porturilor.

Convenția franco-polonă s'a semnat zilele aceste la *Paris*. In sensul convenției *Franta* poate să exporteze în *Polonia* în condițiuni foarte avantajoase.

O cointerесаție română a cumpărat 70 la sută din complexul dela *Anyes-Borsa* a *Uzinelor și Minelor din Ungaria de Sud S. A.*

Torcătoriile din Raina-Westfalia și Germania de Sud, au hotărât să întreprindă o reducere de activitate de 25%, sperând să se mai reducă pe piața consumul bumbacului.

In *Jugoslavia* s'a înființat o fabrică de mătase sub egida firmei *Imperial Chemical Co. Ltd.* în *Teslica*, căutând să introducă un nou patent, inventat de prof. *Suda* din *Viena*.

In comuna *Periamoș* s'a constituit în adunare generală o nouă societate pe acțiuni „*Ideal*” *Zillich et Co.*, care va crea o fabrică de ciorapi în aceeași comună.

Și în Oradea își vor înceta activitatea mai multe întreprinderi

Rezultatul menținerii crizei economice

Organizația *U. G. I. R.* din *Oradea* și-a avut adunarea sub președinția d-lui *Nicolae Szemere*.

La adunare, din partea *U. G. I. R.*-ului din *Cluj* a participat dl. *Dr. Böszörményi*, care a schițat activitatea Uniunii Generale a Industrieșilor din România. In legătură cu revizuirea tarifului vamal, a arătat, că

taxele vamale trebuiesc reduse pentru semiproducte,

cel puțin în interesul industriei dela frontieră, deoarece prin exportarea mărfurilor produse din material mai ieftin, se poate considerabil îmbunătăți balansa economică a țării.

Industriașii au obiectonat spe-

cial abuzurile unor organe ale bioururilor vamale *CFR.* accentuând, că

sicanale au ajuns să fie dăunătoare nu numai fabricanților,

ci și în detrimentul intensificării exportului.

In legătură cu legea muncii, s'a stabilit, că, prea mari sarcini sunt asupra industriei,

In desursul desbaterilor s'a constatat, că dacă va mai persista grava criză economică

mai multe întreprinderi din Oradea vor fi nevoite să-și încete activitatea,

neputând să mai facă față greutăților, ce întâmpină mereu din diferite direcții.

Intreaga Europă luptă contra prețurilor de dumping ale firmei „Bata”

Lupta dusă de către fabricile indigene de ghetete contra importului ghetelor „*Bata*”, este destul de bine imprimată în memoria fiecărui fabricant.

Fabrica „*Bata*” din *Zlin*, foarte mare și în relații europene, după cum se știe, aduse în România

ghete pe cari le desfăcea pe prețuri reduse de dumping,

iar fabricile indigene, cărora le făcea mare concurență, nu puteau face nimic față de această concurență, eu toate că erau în stare să satisfacă necesitățile indigene. In desursul acțiunii întreprinse

s'a descoperit, că la vămuirea

ghetelor „*Bata*”, se aplica un tarif redus,

care nu era admis.

In ultimul timp și fabricanții de ghetete din *Ungaria* au întreprins acțiune contra produselor „*Bata*” și convocându-și un congres, au hotărât să ceară

protecțiune vamală contra importului strein,

luându-se dispoziții, ea să se impune pe talpa ghetelor și originea.

Este interesant, că nu numai în *Ungaria* și *România*, ci în întreaga *Europa* s'a pornit acțiune contra produselor „*Bata*”.

Komoly megvalósulás előtt a vám-szabadraktárak terve

Madgearu miniszter legkésőbb ősszel a parlament elé terjeszti a törvényjavaslatot

A vámszabadraktárak régen huzódó problémája megoldás felé közeledik. Amint beavatott helyről értesülünk, *Madgearu* ipar- és kereskedelemügyi miniszter komolyan foglalkozik azzal a tervvel, hogy a vámszabadraktárakat a legrövidebb időn belül feállítja és e célból rövidesen felhívja az érdekelt kereskedelmi köröket, hogy

gondoskodjanak megfelelő tőkéről, mert a vámszabadraktárak felállításáról szóló törvényjavaslatot legközelebb az őszi parlamenti ciklusban lefogja tárgyalni a törvényhozás két háza. *Madgearu* miniszter terve szerint 1930 január elsejével kezdik meg működésüket a vámszabadraktárak.

Tizenkét marosvölgyi fűrésztelepen sztrájkba léptek a munkások a nyolc-órai munkaidő miatt

Beszámoltunk arról a konfliktusról, amely a nyolcórás munkaidő bevezetése körül keletkezett, mintegy husz marosmenti fűrészüzem és azok munkásai között. Mivel a legutóbbi, *Marosvásárhelyen* megtartott békéltető tárgyalások nem vezettek eredményre és a munkások ragaszkodtak a nyolcórás munkaidő bevezetéséhez, tizenkét marosvölgyi fűrészteleplnél beszüntették a munkát.

A munkabeszüntetés után a sztrájkoló munkások egy kül-

dőtsége jelent meg *Marosvásárhelyen*, hol a munkaügyi inspektor és a megyei prefektus kérték fel arra, hogy a munkaadók és munkások közötti konfliktus ügyében közvetítsenek. Ugy a prefektus mint a munkaügyi inspektor a közvetítést elvállalta s a napokban újabb békéltető tárgyalásokra hívják meg a sztrájkoló munkások és a munkaadók megbízottait, amikor is remélhető, hogy az ellentéteket sikerülni fog áthidalni.

Április 24-én új elvámolási rendszer lépett életbe a bel-földi postahivataloknál. Tudvalévő ugyanis, hogy az elvámolást végző konceszionált vállalatok ellen rengeteg panasz merült fel és ezért az elvámolást a posta hatáskörébe utalták. Az új rendszer szerint a postacsomagok elvámolását a postahivatalban vámtisztviselők végzik, hivatalból állítják ki az iratokat és a csomag megérkezéséig számított 24 órán belül kikézbésítik a címzettnek a csomagot, aki a vámilletéket az átvételnél kifizeti.

Az elmúlt héten újabb két jegybank emelte fel a kamatlábat. A *Magyar Nemzeti Bank* a váltódiszkont-kamatot hétről nyolcszázalékra emelte fel, az *Osztrák Nemzeti Bank* pedig hat és félszázalékról hét és félszázalékra.

A *Tordai Bőrgyár Rt.*, amely a kolozsvári *Renner Bőrgyár Rt.* érdekeltségéhez tartozik, leállította üzemét, elbocsájtotta összes tisztviselőit és munkásait. Az üzembeszüntetést a *Tordai Bőrgyár* az általános gazdasági válsággal magyarázza.

A marosvásárhelyi Kereskedelmi és Iparkamara hatásköréből, a kereskedelmi és iparügyi miniszterium által a napokban kiadott rendelkezéssel *Háromszékvármegyét* kivonták és a brassóikamarához csatolták.

A *CFR.* kommercializáló bizottsága javaslatot készített, amely autonóm alapon, az államvasutak kereskedelmi elvek szerint működésének alapjait fekteti le. A javaslat már *Madgearu* miniszter elé került, aki szakértekezieten fogja annak egyes pontjait megvitatni. Ugyancsak javaslat van különben a posta kereskedelmésítéséről és a kikötők reorganizálásáról is.

A *Felsőmagyarországi Bánya és Kohómű Rt.* e hó 29-én tartja meg rendes évi közgyűlését *Budapest*en, amelyen az igazgatóság bejelenti, hogy a *Bánya és Kohómű Rt.* érdekeltségéhez tartozó romániai bányavállalatok közül *Anyes-Borsai* komplexumot egy új részvényérdekeltség vette át. A vállalat részvényeinek hetven százalékát román érdekeltség szerezte meg.

A szászországi, *Rajna-westfaliai* és a délnémet pamutfonódák elhatározták, hogy 25 százalékos üzembesztetést visznek keresztül, mivel a világpiacokon a fogyasztás további csökkenése várható.

Jugoszláviában műselyemgyár alakult. A nagyszabású vállalatot az *Imperial Chemical Co. Ltd.* alapítja és *Teslicában* fogják felállítani. A műselyemgyár egy új patént szerint fog dolgozni, amelyet *Suda* bécsi egyetemi tanártól szerzett meg.

Ki kell terjeszteni a csatolt területekre a regáti moratórium törvényt

A kiterjesztés előtt azonban módosításra szorul a törvény, mert mostani formájában valósággal tenyészti a rosszhiszemű adósokat — Az új kereskedelmi törvény elkészítéséig elkerülhetetlen egy átmeneti megoldás

A Romániai Hitelezők Védegylete kidolgozott egy új kényszerregezési eljárást (preventív concordat). A Védegylet beszerzte az összes jelentősebb európai államok csőd és fizetésképtelenségi eljárásra vonatkozó törvényhozási intézkedéseit és a Védegylet jogászbizottsága, dr. Hatieganu Emil professzor vezetése mellett ki dolgozott egy tervezetet, amely

a legmodernebb külföldi törvényhozási intézkedések mellett a romániai különleges viszonyokat is szemelött tartja.

A javaslatot a bizottság átnyújtotta Junian igazságügyminiszternek, aki megígérte, hogy a javaslatot az új törvény elkészítésénél figyelembe fogja venni. Kijelentette azonban, hogy egy külön Erdélyre és a Bánságra vonatkozó törvényről nem lehet szó, mert a kérdést, az egész országra egységesen kell szabályozni még pedig az új kereskedelmi törvény keretén belül. Minthogy azonban az új kereskedelmi törvény megalkotása és életbeléptetése valószínűleg még nagyon hosszú időt vesz igénybe, különösen akkor, ha az tényleg komolyan és az érdekelt szakkörök kritikája alapján készítik el.

elkerülhetetlen egy átmeneti megoldás,

mert hiszen a mai helyzet egyformán sújtja a becsületes adóst és a becsületes hitelezőt és valósággal tenyészti a rosszhiszemű adósokat és erőszakos hitelezőket.

E kérdéssel kapcsolatban dr. Fóris Lajos, a Hitelező Védegylet ügyvezető igazgatója a következőket mondotta lapunk munkatársának:

— Az a jóhiszemű fizetésképtelen adós, aki ma fizetésképtelensége rendezésénél becsületesen akar eljárni és egyforma kielégítést ajánl fel minden hitelezőjének, törekvésével rendszerint zátonyra jut, mert minden szakmában akadnak erőszakos hitelezők, akik csak akkor egyezkednek ki, ha titokban külön, magasabb vótát kapnak és nyugtázatlan összegeket fizet ki számukra az adós. Ezzel szemben az az adós, aki a fizetésképtelenségre tervszerűen készül hamar megegyezik ezekkel a közismert „nehéz” hitelezőkkel, természetesen a többi belátásos hitelezők rovására.

A rosszszándékú adós a legmerészebb eljárásokat is igénybe veheti, hogy hitelezőit megkárosítsa,

anélkül, hogy ezt rá tudnák bizonyítani, mert hiszen ma, a magánregezéséknél nem köteles sem feljegyzéseit, sem üzleti könyveit hitelezőinek megmutatni.

— Ennéi, a teljes anarchikus helyzetnél, minden törvényes szabályozás jobb. Még a moratórium is megengedi a hitelezőknek, hogy ki-rendelt szakértő útján a fizetésképtelen adós üzleti könyveit és áruaktárát felülvizsgálja. Ez a meggondolás vezette a Hitelezői Védegyletet akkor, amikor a moratórium kiterjesztését kérte. Hangsúlyozta azonban az igazságügyminiszterhez intézett felterjesztésében, hogy

a kiterjesztéssel egyidejűleg szükség van a moratórium-törvény módosítására,

mert a jelenlegi törvény valóságos eldöréngje a fizetni nem akaró adósoknak. A legnagyobb hibája a regáti moratórium-törvénynek az, hogy a hitelezőknek csak konzultatív szavazati jogot ad és a bíró teljesen önállóan dönthet. A bíró a tényállást csak az adós előterjesztéséből ismeri, legtöbb esetben sem ideje, sem kedve ahhoz, hogy a rendkívül nehéz és gyakran szakismereteket igénylő revíziót elvégezze és ezért rendszerint szubjektív benyomások alapján határoz, nagyon gyakran a hitelezők akaratára ellenére.

— A Védegylet felterjesztése a Codul Comercial 802. §-ának megváltoztatását kéri olyan értelemben, hogy a hitelezők többségének álláspontja kötelező legyen a bíróra.

— A moratórium-törvény második hibája az, hogy nem gondoskodik körülmenyesen az eljárás tartalma alatt az adós vagyonának felügyeletéről. Ennek tudható be az, hogy a köztudatba átment az a vélemény, hogy

a moratórium tulajdonképpen csak arra való, hogy az adós az eljárás tartama alatt kiárusítson s azután üres pultokkal csödbe menjen.

Hogy a regáti kereskedők közül ezt az elvet hányan viszik át a valóságban azt az erdélyi és bánsági gyá-

rosok és nagykereskedők tudják a legjobban. Az előterjesztés erre vonatkozólag is a rendszer megváltoztatását kéri. A gyakorlatban a kényszerregezésnél is az az eljárás, hogy az egyezségi tárgyalások alkalmával mindaddig míg a fizetésképtelen kereskedő kellő garanciát nem nyújt, a Védegylet bizalmi embere ellenőrzi a bevételeket és kiadásokat. Mennyivel indokoltabb tehát ez a törvényes moratóriumnál, ahol az adós amúgy is nagy előnyöket élvez.

— Sokkal nagyobb előnyt jelent a moratórium az adósokra. Ha igazságosak akarunk lenni, nem hunyháztunk szemet az előtt, hogy ma egy súlyos gazdasági krízist élünk át és hogy nem minden fizetésképtelenséget jelentő kereskedő rosszhiszemű, hanem igen sok küzdő egzisztencia van, akiket ha lehet meg kell menteni. A külföldi csődelháritó intézkedések legnagyobb része elsősorban ezt a célt szolgálják. Nálunk azonban, ahol semmiféle törvényes intézkedés nincs erre, elég egy-két hitelező makacssága ahhoz, hogy megakadályozzon egy kiegyezést és csödbe kergesse az adóst és ezáltal az adós tönkremenjen a hitelező pedig odaveszítse követelését.

— A módosított moratórium kiterjesztése tulajdonképpen egy modern kényszerregezési eljárást jelentene, mert a hitelezők többségének állásfoglalása kötelező a kisebbségre és így sem a hitelező, sem az adós nem szerezhet jogtalan előnyöket.

Itt említjük meg, hogy a Romániai Hitelezők Védegylete május 3-án közgyűlést tart Kolozsváron, melynek tárgysorozatán a kényszerregezési eljárás és moratórium kiterjesztésének kérdése szerepel.

Az új kereskedelmi kodex irányelvei

Lapzártakor nyert értesülésünk szerint az új kereskedelmi kodex előkészítő munkálatait már teljesen befejezték és a törvénytervezet jelenleg a legfőbb törvényhozó tanács előtt fekszik. A legutóbbi tanácskozásokon Junian igazságügyminiszter is részt vett.

Az új kereskedelmi kodex több érdekes újítást tartalmaz. Ilyen a kereskedelmi regiszter bevezetése, amely mint a kereskedelem törvényes információs és hiteltudósító irodája fog működni. A régi királyság kereskedelmi kodexe nem tartalmazott külön intézkedéseket az ügynökökről és a kereskedelmi közvetítőkről, bizományosokról, az új kodexbe azonban ezeket az intézkedéseket természetesen az egész országra kötelezően felvették. A törvénytervezet szabályozza a fizetéségtelen verseny kérdését is.

A négy részből álló javaslatnak talán az első fejezete a

legérdekesebb. Ez a fejezet tárgyalja a korlátozott felelősségű társaságok ügyét. Ez a rész szabályozza a kereskedelmi társaságok ügyvezetését, intézkedéseket tartalmaz a társasági tőke és a részvényesek érdekeinek biztosítására. Egyik rendelkezése szerint a részvénytársaságok nem alakulhatnak meg, ha az alaptőke ötven százalékát be nem fizették.

A második rész szabályozza többek között a bankügyleteket, az áruaktárak ügyeit és ügyleteit, a szállítási és biztosítási szerződések kérdéseit. A harmadik rész a váltó és csekkforgalommal foglalkozik, míg a negyedik a perventív megegyezéssel, amely az ökirályság moratórium intézményét kiterjeszti az egész országra. A negyedik rész tartalmazza a csödre vonatkozó rendelkezéseket is.

Az új kereskedelmi kodex az őszi ülészakban kerül a parlament elé.

Avansări la Banca Ardeleană

La propunerea d-lui Bartolomei Hargittay, director general, au fost avansați la Banca Ardeleană d-nii; Andor Hollósi, director la filiala din Braşov, ca director executiv la centrală; Dr. Al. Friedlander, locuitor de director, ca director; Ion Petrean, procurist la centrală, ca subdirector; Sigismund Brecher, procurist la centrală, ca locuitor de şef la filiala din Târgul-Mures. Anton Szenszky, a fost numit conducător al filialei din Turda, cu drept de procurist; Iosif Ulbrich, ca procurist la filiala din Sibiu; Bela Erdős, ca procurist la filiala din Turda; Francisc Mayerhoffer, ca procurist la filiala din Arad; Iosif Markovits, ca procurist la filiala din Oradea; Rudolf Schill, ca procurist la filiala din Sibiu; Dr. Coloman Ehrlich, ca procurist la filiala din Oradea; Béla Révay, ca procurist la filiala din Braşov.

Societatea Forestieră din Toplița S. A. fosta Zentaroskányi, achită o dividendă de 45%

Societatea Forestieră din Toplița S. A., fosta Zentaroskányi, și-a convocat adunarea generală în Arad,

hotărâtă să achite pe anul trecut o dividendă mai mare.

Diracțiunea, după cum suntem informați,

intentionează să plătească o dividendă de 45 la sută

după ficcare acție de 100 lei valoare nominală.

Acțiunile Zentaroskányi sunt foarte căutate și

la bursa din Budapesta, unde au cotat 45 pengő,

în ultimul timp, și astfel direcțiunea, având o conștiință favorabilă, poate să achite această dividendă.

45%-os osztalékot fizet a Toplițai Fatermelő Rt.

A Toplicai Fatermelő Rt., amely azelőtt Zentaroskányi céggel működött, rendez évi közgyűlését Aradon fogja megtartani. A vállalat az emelkedő forgalom és a jobb fakonjuktúra kedvező kihatásának következtében abban a helyzetben van, hogy az eddiginél nagyobb osztalékot fizessen. Értesülésünk szerint az osztalék 45 lej tesz a 100 lej névértékű részvény után, ami a részvény 45 százalékos kamatoztatását jeleníti.

A zentaroskányi részvényei keresett papírajai a budapesti tőzsdének, ahol a részvény legutóbbi árfolyama 14 pengő körül mozgott és így a 45 lejes osztalék a részvény igen előnyös kamatoztatását biztosítja.

Rövidesen befejezik a vámtarifa revíziós munkálatait

A vámtarifa revíziójának munkálatai a befejezéshez közelednek. Az új vámtarifa összeállítását egy speciális bizottság fogja végezni, melynek tagjait Madgearu ipar- és kereskedelemügyi miniszter fogja ki-nevezni.

Arad egyik legnagyobb és legrégebb cége ellen kért csődöt a Timișiana Bank

Az aradi törvényszéken a napokban Arad egyik legrégebb és legnagyobb cége ellen nyújtott be csődkerést a Timișiana Bank és Takarékpénztár. A csődkerést az Éles Géza dr. ellen, valamint a tulajdonukat képező Romecar női konfekció vállalat ellen adták be. Élesék egymillió lejjel, a Romecar négyszázötvenezer lejjel tartozik a Timișianának. Az Éles Ármin cég mintegy évvel ezelőtt, az Aradi Egyesült Bank bukása idején lett fizetésképtelen és azóta egyezkedési tárgyalásokat folytatott, amelyek azonban, ugylátszik, nem vezettek eredményre.

Ujabb alaptőke és működési engedélyekről döntött a Comisiunea Specială

A Comisiunea Economică Specială legutóbbi ülésén az alábbi határozatokat hozta:

Banca Comercială Română S. A., Cluj cégjegyzését Banca Comercială de Comerț și Economie-ra változtatja át és székhelyét Bukarestbe helyezi.

Banca Română Germană S. A., Timișoara, működési engedélyt nyert s alaptőkéjét ötmillióról tízmillió lejre emelheti fel.

Banca Ardeleană S. A., Cluj, megkapta a jóváhagyást, hogy fuzionáltassa a Banca Comercială și Agricolă din Timișoara intézetet és alaptőkéjét negyvenmillióról nyovevanmillió lejre emelje fel. Ugyancsak jóváhagyást kapott ahhoz, hogy névvesszőlő részvényeit bemutatónak szóló részvényekre cserélje át és fiókjintézetet létesítsen Temesváron.

Casa de Păstrare S. A. Comana-de-Jos, alaptőkéjét 300 ezer lejről egymillió lejre emeli fel.

Prima Casă de Păstrare din Județul Hunedoara, Hátszeg, egymillióról ötmillió lejre emeli fel alaptőkéjét.

„Frăția” Institut de Credit și Economie din Sighișoara, Segesvár, 3 millió 500 ezer lejről tízmillió lejre emeli fel alaptőkéjét.

Casa de Păstrare a Județului Bihor și Banca de Economie hatvan millióról százmillió lejre emeli fel alaptőkéjét.

R. E. G. O. N. S. A. Română pe Acții, Temesvár működési engedélyt nyert hatszázezer lej alaptőke mellett.

Industria de Piatră S. A. Cluj, működési engedélyt nyert egymillió lej alaptőkével.

Kismos S. A. pentru Comerț și Industrie, Temesvár ötszázezer lejről tízmillió lejre emeli fel alaptőkéjét.

„Donauland” S. A. pentru Schimbul de Mărfuri, Temesvár, működési engedélyt nyert egymillió lej alaptőkével.

Congresul comercianților a cerut procedura de faliment din Vechiul Regat

Moratorul și pentru creditorii este mai avantajos, decât falimentul

Comercianții din România de Nord au avut Duminecă un congres în Sătmăre, pentru a lua hotărâri cu privire la îmbunătățirea situației. Pentru congres însă nu s'a manifestat interesul, care era necesar. Acest eveniment îl înțelegem foarte ușor, dacă avem în vedere, că

in actualele grave împrejurări economice, comercianții au devenit atât de apatici,

incât nici de cele mai ardente chestii nu se prea interesează mai intensiv.

Letargia evidentă nu este de loc motivată, avându-se în vedere, că și

comercianții au probleme, a căror rezolvire trece din preocupările comerciale de toate zilele

și au importanță și pentru viitor. Și probleme de aceste, după dl. Richard Kun, sunt foarte multe.

Autoritățile competente încă nici până în prezent nu s'au convins, că

este necesar să se ocupe mai serios de doleanțele comercianților,

având în vedere, că și comerțul este un puternic reazim al statului.

Și în prezent se menține ideea chiar, că și comercianții sunt numai pentru exploatarea populației și poate, că din acest motiv organele administrative nu respectă suficient dispozițiile date pentru ocrotirea comerțului.

Legea speculei continuă să fie și acuma o pată de rușine a comercianților,

pe baza căreia ajung în închisori chiar și cei mai cinști comercianți. Este necesar, ca să se anuleze această lege, cât se poate de urgent și

să se restabilească libertatea comerțului.

Dar comerțul mai are și alte doleanțe: înființarea întreprinderilor de asemenea o reclamă comerțul, fiindcă pe lângă actualul sistem rămân imobile în taxe vamaie uriașe sume, cari nu se utilizează.

Dl. Richard Kun a accentuat, că nici un comerciant nu este dușmanul industriei indigene, ci din contră:

și comercianții au interesul, ca să avem o industrie puternică,

dar industria nu este permisă să fie exagerat raționalizată în așa fel, ca să dea posibilitate înfloririi contrabandei.

În fine constatând, că nici coeficientul de 40 nu este stabilit real și astfel este necesar să se reducă.

Dl. Dr. Ion Fried, secretarul general al Uniunii Comercianților din Ardeal și Banat, vorbind despre sarcinile publice, a subliniat, că

impozitele comercianților în fiecare an se urcă cu câte 20—30%,

fără nici un motiv. Impozitul comercianților ar fi necesar să se stabilească după capacitatea de suportare a fiecăruia,

Dl. Dr. Andrei Tamory, avocat în Sătmăre, a arătat lacunele procedurii de faliment, insistând pentru estinderea procedurii din Vechiul Regat în nouile teritorii, deoarece

A gazdasági depresszió jegyében zajlott le a kereskedők szatmári kongresszusa

Még ma is kísért az a szellem, hogy a kereskedők csak arra valók, hogy kihasználják a közönséget — mondotta Kun Richard az Erdélyi és Bánsági Szövetség elnöke

Az északromániai kereskedők április 21-én ültek össze kongresszusra Szatmáron. A kongresszus, ezúttal mérsékelt érdeklődés jegyében zajlott le, aminek az a magyarázata, hogy a kereskedőtársadalom a mai gazdasági viszonyok között annyira elfásult, hogy a legégetőbb problémák sem váltanak ki belőle nagyobb lendületű érdeklődést. Ez a letargia természetesen nem indokolt, mert hiszen a kereskedelemnek vannak olyan problémái is, amelyek kívül esnek a mindennapi üzleti tevékenységen és kihatnak a jövőre. Ilyen problémája pedig, amint Kun Richard elnök a kongresszuson kifejtette, több van. Az illetékes körök még ma sem látják be, hogy a kereskedők bajaival komolyan kell foglalkozni, mert az államhatalom egyik leghatalmasabb gazdasági pillére a kereskedőtársadalom.

Még ma is kísért az a szellem, hogy a kereskedők csak arra valók, hogy kihasználják a közönséget

és talán éppen ezért van az, hogy az alantasabb hatósági körök nem respektálják kellően azokat az intézkedéseket, amelyeket kormánykörök adnak ki a kereskedők érdekében.

A még ma is életben lévő spekulatív szegényfoltja a romániai kereskedelemnek. A legbecsültebb kereskedőt is börtönbe tudja juttatni. Követelni kell a törvény visszavonását és helyre kell állítani a kereskedelem teljes szabadságát. De nemcsak ez az egyetlen sérelmes pontja a kereskedelem problémáinak. Vámszabadraktárak kellene, mert a mostani vámrendszer mellett, a pénzkrisis ellenére, óriási tömegű pénz hever vámszekrényekben, ami ki van vonva a forgalomból és ez megbénítja a kereskedelmi élet fejlődését.

Kun Richard elnök a továbbiak során kifejti, hogy a kereskedelem nem ellensége a belső iparnak, ellenkezőleg

a kereskedelem érdeke is az, hogy erős belső

această procedură oferă avantajii atât creditorilor, cât și debitorilor. În urma procedurii din Ardeal, creditorii abea își pot încasa câteva procente din pretensiuni, pe când în Vechiul Regat,

chiar și în caz de faliment se stabilește câte o cotă de 50—60%

din pretensiuni, oferindu-i și debitorului posibilitatea de-a încheia convenții și directe cu creditorii.

Congresul s'a încheiat în speranța, că hotărârile aduse în fine se vor realiza cel puțin în ultima oră, pentru a scoate comerțul din impasul în care se sbate.

ipar legyen,

de az ipart nem szabad olyan módon protekcionálni, amely a csempészetet lehetővé teszi. — Végső konkluzióban megállapítja, hogy a jelenleg érvényben levő 40-es szorzószám nem felel meg a reális kalkulációknak és azt le kell szallítani.

Dr. Fried János, az Erdélyi és Bánsági Kereskedők Testülete Szövetségének főtitkára, az állami és községi terheket tette szóvá a kongresszuson. A kereskedők adóját 20—30 százalékkal emelik minden évben, anélkül, hogy erre indok volna. A mai kereskedő rettegvé nyitja fel rollóját, gondokkal telt fejét a hideg ablaküvegre nyomja és várja a vevőket, akik azonban nem jönnek.

A kereskedők adóját teherbíráshoz mérten kell kiszabni

és azt az elvet kell érvényesíteni ezen a téren, hogy a teher viselésnek általánosnak kell lennie.

Dr. Tarnódy Endre szatmári ügyvéd a kényszeregyezési eljárás hiányát fejtegette. A kereskedő társadalomnak követelnie kell a Regátban is érvényben levő csődtörvény behozatalát, amely az Erdélyben jelenleg érvényben levő csődtörvénnyel szemben, úgy az adósok, mint a hitelezők részére előnyöket biztosít. Az erdélyi csődeljárás, a hitelezők részére alig néhány százalékos kielégítést juttat, legjobb esetben is, míg a Regátban a csőd alkalmával 50—60 százalékos kvótát is sikerül megmenteni és sok esetben a jóhiszemű adósok is megadja a lehetőséget arra, hogy békés megállapodást kössön hitelezőivel.

A kongresszus tárgysorozatából ezek a sérelmek csak kiragadott momentumok. A kongresszust mindvégig a súlyos idők gondfelhői árnyékolják. A határozati javaslatok, amelyek el fognak jutni az illetékes ténnyezőkhöz, erről a depresszióról számolnak be abban a reményben, hogy az utolsó óra utolsó percében a kereskedelem meghallgatásra talál.

Okl. mérnök

sok évi üzemi és kereskedelmi praxissal

vállalná jobb cégek képviselőt

Erdély és Banát, vagy a Regát részére. — Rentábilis üzembe személyes közreműködés mellett

betársulna.

Szíves megkeresést „Lelkiismeretes mérnök jelíggel a kiadóra kér.

NOTE

*

Dl. Mihai Popovici, ministru de finanțe, a făcut un control la Administrația Financiară din Cluj, luând la cunoștință, că s'au sporit numărul acelor, cari fac intervenții în chestii de impozite.

Pescuitorii în ape turbure, folosindu-se de coniunctura, care lise oferă, laudându-se cu mari legături, caută să-i convingă pe contribuabili, că le pot reduce impozitele.

Dl. ministru a atras atenția dlui administrator, ca să avizeze populația să nu dea crezământ samsarilor, cari abuzează de încrederea contribuabililor.

Noi suntem de părerea, că în astfel de cazuri nici traficantii de influență și nici populația naivă nu este de vină, ci regimul, care tolerează traficul de influență și care îi silește pe contribuabili, ca să caute să-și obțină reducerea impozitelor exagerate, chiar și pe căi nepermise.

In definitiv, să se stabilească impozitele reale și suportabile, cari să se încaseze cu indulgență.

In urma descoperirii unor noi sustrageri, un ziar bucureștean a publicat o statistică, în care se evidentiază toate frustările, cari s'au descoperit în decurs de zece ani.

Ziarul bucureștean cifrează la zece miliarde sumele sustrate dela stat.

Să nu creadă cineva, că aceste cifre sunt din vânt luate: ziarul înșiră cazurile unul după altul, cu datele, cari s'au descoperit.

Omul rămâne uimit la auzirea acestei sume, știind, că cu foarte puțin este mai mică, decât suma împrumutului acum obținut. In consecință oricine își poate închipui că ce se putea face din această imensă sumă aci în țară, unde nivelul unor instituții, cum este posta, căile ferate și altele, în lipsa de fonduri suficiente, a scăzut considerabil.

Nu intenționez să facem responsabil pe actualul guvern pentru situația creată, ci ne mirăm, că de ce trebuie să suportăm atât de exagerate sarcini. Dar cu toate aceste, noi încă suntem de părerea, ca să se dea uitării trecutul, în speranța unui viitor mai bun, pe care-l așteptăm să ni-l creeze guvernul.

O veche firmă din Arad în faliment

Banca Timișiana a intentat acțiune pentru declararea falimentului vechei întreprinderi comerciale „Romecar” din Arad, care îi datorează 400.000 lei și contra proprietarilor ei, dr. Geza și dr. Bela Étes, cari îi datoresc un milion.

Întreprinderea a devenit insolventă după falimentul Băncilor Unite din Arad, anul trecut, când a întreprins tratative pentru încheierea unui concordat.

Tratativele, după cum se vede, nu au avut rezultatul dorit și din acest motiv s'a cerut falimentul.

Cartelul forestier româno-ceho-jugoslav s'a înființat sub egida Băncii Generale Ungare de Credit din Budapesta

Tratativele între marii exportatori de lemne români, jugoslavi și cehi, s'a terminat cu un rezultat favorabil în urma căruia s'a constituit cartelul româno-ceho-jugoslav, pentru valorificarea lemnului de foc în Ungaria. Ungaria are nevoie de circa 100.000 vagoane lemne anual.

In urma înțelegerii cartelaților, 40 la sută din această cantitate, adică circa 40.000 vagoane de lemne va fi exportată de noi.

Cartelul s'a constatat sub formă de societate anonimă și este finanțat de către Banca de Credit Ungar din Budapesta. Această bancă, va achita furni-

zorilor respectivi, imediat ce vor primi foaia de transport, 80 la sută din suma totală, urmând ca restul de 20 la sută să fie achitat după ce marfa se va fi vândut.

De acum înainte, vânzările de lemne în Ungaria, nu se vor mai putea face decât prin intermediul biroului acestui cartel care va începe să funcționeze la Budapesta, dela 1 Maiu.

Cartelul va cumpăra și cantitățile de lemne ce vor sosi pe Dunăre, lemne exportate de societățile care nu fac parte din cartel.

Fabrica de ghetete „Carmen” din Oradea, exportează în Turcia

Adunarea generală, care a avut loc Duminecă, a luat cu bucurie la cunoștință noul eveniment

Fabrica de ghetete „Carmen”, din Oradea-Mare, una dintre cele mai marcante întreprinderi din Românin, Duminecă și-a avut adunarea generală sub prezidenția dlui Aurel Catana. Raportul direcțiunii l-a citit dl. Micșa Braum, procurist al firmei.

In raportul direcțiunii s'a evidentiat, că produsele fabricei „Carmen”, în special ghetetele pentru copii, sunt căutate și în străinătate.

Fabrica a exportat mai intensiv în Turcia,

unde sunt mai favorizate în special ghetetele necesare copiilor, ceea ce se poate constata și din scrisorile de mulțumire, primite dela diferite persoane.

Adunarea a luat la cunoștință cu satisfacție proiectul dlui director Eugen Steiner de-a construi

locuințe după modelul din

Germania, pentru angajații fabricii,

votând 100 de mii în acest scop.

In fine s'a ales un nou consiliu de administrație și supraveghiere, compus din dnii: Eugen Steiner, Aurel Catana, Nicolae Steiner, Alex. Paximade, Const. Poenariu, dr. Coriolan Bucico, Adolf Katscher și Al. Monis. In comitetul de supraveghiere au fost aleși dnii Gheorghe Lupaneca, Iosif Gertler, Mihail Popa, și Iosif Erdödi.

La încheierea adunării dl. președinte Catana a mulțumit dlui director Steiner pentru frumosul rezultat, pe care l-a obținut fabrica. Totodată a mulțumit și angajaților, cari cu activitatea lor au contribuit în mare parte la dezvoltarea întreprinderii, ajutând în munca depusă pe directorul lor general.

A Magyar Általános Hitelbank protekturátusa alatt alakult meg a román-cseh-jugoszláv tűzifakartell

A magyarországi összbevétel negyven százalékat az erdélyi tűzifatermelők exportálják

A román-cseh tűzifakartell kiterjesztésére irányuló tárgyalások a jugoszláv tűzifatermelőkre is a napokban eredményesen véget értek. Az egyezmény kizárólag a magyarországi piacra vonatkozik, amelynek tűzifa-szükséglete meghaladja az évi százezer vagon.

A kartellmegállapodás szerint az összkvótának negyven százalékat kapják a romániai tűzifatermelők, akik így cca negyvenezer vagon tűzifát fognak évente exportálni a magyar piacra. A kartell értékesítő részvény-

társaság formájában alakult meg a Magyar Általános Hitelbank protekturátusa alatt. A Hitelbank ugyanis a leszállított tűzifa értékének nyolcvan százalékat még az értékesítés előtt folyósítani fogja az exportőröknek, míg a fennmaradó husz százalékat a magyarországi importőrök által történő átvételkor fizeti ki. A kartellmegállapodás szerint az eladások csak a kartelliroda útján eszközölhetők, amely május elsején kezdi meg működését.

DIANA sósorszesz, vezérképviselő „GEA” KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

FIGYELŐ

*

Popovici pénzügyminiszter, a kolozsvári pénzügyigazgatóságnál ellenőrzést tartott, amelynek során tudomására jutott, hogy az adókiárók rendkívül nagymértékben elszaporodtak. A zavarosban halászó konjunktúra lovagoknak tipikus példányai az adókiárók, akik jó összeköttetésekre hivatkozva azt ígéri az adókkal agyon-sújtott alanyoknak, hogy csökkeneni tudják terheiket. A pénzügyminiszter utasította a pénzügyigazgatót, hogy közölje a város polgárságával, ne üljenek fel az adókiárók ígéreteinek, mert ezek csak visszaélnék a közönség jóhiszeműségével. Véleményünk szerint itt nem a közönség a hibás, amely beleesik az adókiárók hálójába, hanem az a rendszer, amely feltételezni engedi, hogy történhetnek suba alatti adóleszállítások és az a rendszer, amely rákényszeríti az adóalanyokat arra, hogy akár illegális uton is megpróbálják a rájuk mért terhek alól való menekülést. Aromániai adóalanyok évek óta nyögnek az adóprés könyörtelen szorítása alatt és így nem lehet csodálkozni azon, ha mindenre kapható konjunktúra lovagok kihasználni igyekeznek a számukra oly becses helyzetet. *Mérsékelt adókiivetést és könyörületes adóbehajtást!* — akkor az adókiárók is elvesztik lábuk alól a talajt.

*

Egy újabb panama felfedezése során az egyik bukaresti napilap statisztikát állított össze azokról a sikkasztásokról, amelyek tíz év óta fordultak elő a kincstár kárára. Az illető lap mintegy tízmilliárdra, mond és írd tízmilliárd lepre teszi a kincstár kárára tíz év alatt elkövetett sikkasztások összegét. Ne higye azonban valaki, hogy ez a horribilis eredmény légből kapott. A lap egyenként sorolja fel azokat az állami vállalatokat, intézményeket és üzemeiket, ahol a bűnös visszaélések megtörténtek; minden vállalat, intézmény és üzem mellé oda-illesztették a számokat is. Az ember szinte elképed ennek a hatalmas összegnek a hallatára, hiszen alig valamivel kevesebb mint az az összeg, amelyet a kormány külföldi kölcsön formájában szerzett meg az országnak. Természetesen eszünk ágában sincs a mai kormányt felelőssé tenni a múltban történt hibákért és azért a rendszerért, amely lehetővé tette az állami javaknak ezt a hallatlan arányu dézsmálását. Még csak azt sem engedjük meg magunknak, hogy kajánul mosolyogjunk és megismételjük azokat az elcsépett és már unottá vált szólásokat, amelyek nem éppen hízogó módon hozzák vonatkozásba a sikkasztásokat az adóterhek nyomása alatt nyögő polgárok érdekeivel és azt moodjuk: *borítsunk fátyolt a multra.* Amikor azonban fátyolt borítunk a multra, egy tisztultabb jövőt remélünk, amelynek megteremtése viszont a mai kormány feladata.

Legea moratorului în nouile teritorii

Înainte de a se estinde în Ardeal și Banat, legea moratorului reclamă esențiale modificări, pentru că în actuala formă intensifică reacredința. Până la votarea noului cod comercial, este inevitabilă o soluție tranzitorie

Uniunea Creditorilor din România, cu sediul în Cluj, luni de zile a lucrat la elaborarea unui proiect de concordat preventiv, adunându-și toate dispozițiile existente în alte țări cu privire la acest concordat.

Proiectul a fost întocmit de comisiunea juridică a Uniunii, sub conducerea dlui Dr. Emil Hațiegan, profesor universitar, care

a avut în vedere nu numai dispozițiile din diferitele țări,

ci și împrejurările din România.

Noul proiect a fost prezentat dlui Iunian, ministru de justiție, care a declarat, că la elaborarea noii legi,

va avea în vedere proiectul, ce i s'a prezentat,

dar dispoziții speciale pentru Ardeal și Banat numai, nu poate să ia.

Dar până la votarea noului cod comercial,

este inevitabilă o soluție de tranziție,

fiindcă actuala situație este inconvenientă, atât creditorilor cinstiți, cât și debitorilor de treabă, creind debitori de reacredință și creditori agresivi.

În această privință dl. Dr. Ludovic Foris, directorul Uniunii Creditorilor ne-a declarat următoarele:

— Debitorul de bună credință, care dorește să-și aranjeze datoriile în mod cinstit și oferă o cotă egală tuturor creditorilor, cu această nuzință se distruge fiindcă

sunt și creditori încăpăținați, cari în secret pretind câte o cotă mai mare

și cari nu dau chitanțe despre sumele primite. Cu astfel de creditori, pregătiți pentru insolvențe, încheie repede acorduri și unii debitori, în dauna celorlalți creditori.

Debitorii de reacredință pot să se folosească de cele mai îndrăznețe proceduri

față de creditori, fiindcă la încheierea acordurilor particulare nu este obligat nici un debitor să-și prezinte notele și registrele, iar în sensul legii moratorului creditorii numai prin expert se pot informa despre situația din registre și despre inventar.

— În urma acestui amănunt a cerut Uniunea

estinderea legii moratorului în Ardeal și Banat,

cu unele modificări, deoarece actuala situație este un adevărat Eldorado pentru debitori.

— În sensul legii actuale a

moratorului, creditorii au numai drept de vot consultativ, pe când judecătorii cunosc situația, numai din cele relatate de debitori și în multe cazuri nici timp nu au, ca să revizuiască gestiunea.

— Uniunea, în memoriul înaintat, a cerut și

schimbarea paragrafului 802 din Codul Comercial

ca atitudinea majorității creditorilor să fie luată în considerare.

— O altă lacună a legii moratorului este și nesupraveghearea averii debitorilor. Din acest motiv s'a ivit părerea, că

debitorii, folosindu-se de moratoriu, își desfac produsele, ca să treacă în faliment fără active

și fără obligațiuni.

— Fabricanții și engrosiștii din Ardeal și Banat știu destul de bine, căți debitori din Vechiul Regat se folosesc de această ocazie.

La concordatele preventive ce se întreprind în realitate, dacă debitorii nu oferă garanțe, li-se supraveghează încasările și spelele prin oamenii de încredere ai Uniunii. Aceasta ar fi necesar să se prevadă și în legea moratorului, care prevedea mai mari avantagii pentru debitori.

— În actuala criză, cu toate aceste

nu putem presupune, că fiecare debitor este de reacredință

cu ocazia insolvenței. Dar noi nu avem nici o dispoziție nici pentru

înfrânarea avidității creditorilor,

cari caută să îi dăuneze pe alți creditori, provocând falimentul câte unei firme, cu care ocazie se pierd și sumele creditate.

— Estinderea moratorului modificat în Ardeal, în realitate ar înlesni încheierea concordatelor preventive,

stabilindu-se obligatorie atitudinea majorității creditorilor

și pentru minoritatea încăpăținaților și astfel nu ar beneficia de avantajii nedrepte nici creditorii și nici debitorii.

Uniunea de altfel va avea o adunare generală în 3 Mai în Cluj, în chestia estinderii moratorului și concordatelor preventive.

Capital german creiază la Timișoara două fabrici de textile

În urma taxelor vamale urcate, numeroase fabrici din străinătate

s'au gândit să înființeze în Ardea fabrici la fel,

în loc să trimeată marfa produsă din străinătate, care să fie încărcată cu cheltuieli de transport și taxe vamale, conviene mai mult să se înființeze

asemenea fabrici în țară. Așa fabrica de lână din Tannwald, înființază acum o fabrică la Timișoara

cu capital social de 10 milioane lei. Fabrica aceasta va efectua pânză specială de Tannwald.

Tot cu capital de 10 milioane se va înființa o fabrică de creton, din partea fabricii de creton din Guntransdorf.

Német tőkével két textilipari vállalat létesül Temesváron

A behozatali vámok felemelése óta, a külföldi textilipari nagy érdekeltségeket egyre intenzívebben foglalkoztatják a romániai alapítások terve, hogy ezzel biztosítsák maguknak a romániai piacot. Ujabban a világhírű Tannwald gyapjúfonó konzern határozta el, hogy 10 mil-

ió lej alaptőkével fiókvállalatot létesít Temesváron, amely vállalat kizárólag a Tannwald-féle speciális vásznakot fogja gyártani.

Ugyancsak 10 millió lej alaptőkével létesít Temesváron a Guntransdorfi Creton-gyár, creton-árak termelésére.

Értesítés. Értesitem a mélyen tisztelt vevőközönégemet, hogy az ö-zses t a v a s z i ujdonságaim, különösen kiemelve a

Burberry Gabardin Trench-Coat-ok kész Homespuns sport-öltönyök

és mértékosztályom legujabb angol szövetei nagy választékban megérkeztek.

NEUMANN M.

férfi- és fiu ruhaáruháza, Cluj, P. Unirii (Fötér) 14.

Insolvența Industriei de Lemne din Turda

Din Turda ni se comunică, că una din cele mai importante întreprinderi forestiere din Turda: *Industria de lemne din Turda*, societate pe acțiuni și-a încetat plățile. În urma acestui faliment întreprinderea aceasta forestieră care dispune de o fabrică modernă de parchet și două fabrici de cherestea a încetat orice activitate și astfel peste 100 de muncitori au venit să îngroașe acuma numărul șomerilor din Turda.

Activele acestei întreprinderi este de 10—11 milioane. Cele mai multe acțiuni ale acestei întreprinderi sunt în mâinile fraților *Hirsch*, apoi directorului fabricii de bere din Turda *David Simon*, avocatul *Andrei Vertan* și negustorul *Kalman*. S'a oferit creditorilor o învoială cu 40 la sută. Sunt până acuma două oferte pentru preluarea acestor fabrici.

Pe de altă parte, fabrica de piele din Turda, care lucrează în sfera de interese a fabricii din Cluj, *Frații Rener*, a încetat lucrul pe toată linia, concediindu-și toți lucrătorii și funcționarii.

Jelentős exportot bonyolít le a nagyváradi Carmen Cípőgyár Rt.

România egyik legtekintélyesebb iparvállalata, a nagyváradi *Carmen Cípőgyár Rt.* vasárnap tartotta meg ezévi rendes közgyűlését *Catana Aurel* elnöklété alatt. Az igazgatóság jelentését *Braun Miksa* cégvezető terjesztette elő. A virágzó iparvállalat igazgatói jelentéséből kiténik, hogy a cég gyártmányai, különösen gyermekcipői, az országhatárokon túl is elismerésre találtak. A *Carmen Rt.*

különösen Törökország részére exportál

és hogy gyártmányai ott mennyire kedveltek, a Törökországból érkező elismerő levelek és utánrendelések tanúsítják.

Tudomásul vette a közgyűlés a *Steiner Jenő* ügyvezető-igazgató által megindított nagyszabású akciót, amelynek során a gyár alkalmazottai részére

német mintára házakat építenek.

A közgyűlés az akció támogatására ezúttal 100 ezer lej szavazott meg. A közgyűlés az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentését egyhangulag tudomásul vette, majd igazgatósági tagokul megválasztotta: *Steiner Jenőt*, *Catana Aurelt*, *Steiner Miklóst*, *Paximade Alexandrut*, *Poinaru C-t*, *Bucico Coriolan dr.-t*, *Katscher Adolfot* és *Monis Sándort*.

A felügyelőbizottság tagjai *Lupancea Gheorghe*, *Certler József*, *Popa Mihály* és *Erdődi József*. *Catana* elnök végül elismerését és köszönetét nyilvánította a *Steiner Jenő* ügyvezető-igazgató vezetésével működő tisztviselői kar és munkásság munkájáért, ami a hatalmasan fejlődő gyár felvirágzását előmozdította.

Racionálizmus és dumping

Irta: **Diamant Izsó**

az „Industria Sármei“ vezérigazgatója.

A racionalizálás keresztülvételét tényleg olykor a munkások ellenállása gátolhatja, mert hiszen tényleg nem mindig azokat az erőket szívja fel a racionalizálás által előidézett ipari terjeszkedés, melynek éppen ezen racionalizálási eljárás révén feleslegessé váltak. Dörpmüller szerint a német vasutaknak a Kunze-Knorr-féle fékekkel való ellátás 19.000 munkást tett feleslegessé és ugyanakkor ezen fékek beszerzése 500 millió márka rendelést biztosított a német iparnak, ami igen tekintélyes új munkástömegeknek adott kenyert. Természetesen nem ugyanazokat az erőket állíthatta be, amelyek ezen racionalizálás által feleslegessé váltak, ami nemzetgazdasági szempontból nem jelent veszteséget, de arra a munkásra, aki kenyert elvesztette, egyénileg a leg-súlyosabb konzekvenciát jelenti.

Mindkét fél (munkaadó és munkás) számára tehát legkedvezőbb eset akkor fog előállni, hogyha a vállalatnak sikerül racionalizálás által a termelést annyira olcsóbbítani, hogy az árakat is megfelelően mérsékelhesse, hogy a fokozott termelésnek elhelyezést biztosítson, és hogy ezen processzus által feleslegessé vált embererőket teljes mértékben ugyanazon üzem térhódításánál felhasználhassa.

Itt azonban új problémára, új nehézségre bukkanunk: a fokozott termelés elhelyezési lehetőségeinek problémájára. Vajon lehetséges lesz-e a gördülő kerék küllőjét megragadni és forgását még meg is gyorsítani? Tényleg elég-e olcsóbban eladni, hogy többet lehessen elhelyezni?

Eleve kijelenthetjük: a legtöbb esetben igen. Legalább is az amerikaiak azok, akik a piac telíthetőségében egyáltalában nem hisznek. Ez az ő győzedelmes optimizmusuk auto-iparukat előállításai és eladási szervezetük révén oly mértékben fokozta fel, hogy ma az Egyesült Államok egész vastermelésének 21%-át emészti fel és a vasfogyasztó iparok közül még az építési-, cső- és vasúti ipar szükséglete előtt első helyen szerepel. (Lásd „Europäi de Wirtschaftskorrespondenz“ 1929 I. 19.) Nem kis szerepe van benne a véletlennek is, mert ma azt tartják, hogy az amerikaiak a whiskin és a sörön megtakarított összeget, autóba és selyemharisnyába ölik.

Karl Lange szerint a lakosságnak egy főre eső gépi fogyasztása 1925-ben a következő volt: U. S. A.-ban 99'40 márka, Németországban 36'20 márka, az Osztrák-Magyar-Monarchia utódállamaiban 12'80 márka, Romániában 4'—márka, Chinában 0'20, úgy, hogy itt is sohasem sejtett fejlődési lehetőségek nyílnak, mert a jólét és civilizáció terjeszkedése ez országok még további fejlődési lehetőségeit tárja fel, azon államok számára gépi fogyasztása messze az Egyesült Államoké mögött maradt.

Ahol a pénzforrások, prohibíció és a fejlődés lehetősége

nem egyengetik a racionalizálás utjait annyira, mint az Egyesült Államokban, egy más bevált eszköz alkalmazására került a sor a termelt áruk elhelyezésének biztosítása céljából, amelyet főleg az európai ipari államok kultiválnak: az exportnak egy vámvédett helyről más országba való kivitele révén.

A vámvédett területen az árakat állandóan és viszonylagosan magas nivón és meglehetősen stabilitással lehetett tartani, amellé az áruk elhelyezésének egy alig fokozható biztonságát és egyúttal olyan magas árakat sikerült elérni, hogy azok feleslegéből az exportüzlet veszteségeit és ingadozásait teljes mértékben lehetett fedezni. — Hogy milyen mértékű az iparnak az export forszírozása érdekében hozott áldozata, arra pontos megállapítást tenni nem lehet, mert míg példának okáért Svájcba irányuló exportnál 10—15 márkára rugott tonnánként és csak kivételesen szökött fel 25 márkára a rudvas tonnájánál, mert ennél nagyobb áldozatra kedvező fuvarozási fekvésénél fogva nem volt szükség, addig az Olaszországba irányuló kivitelnél az exportárkülömböség 40—45 márkára, tehát 45—50%-ra ment fel.

Volt azonban még ezen árkülömböségen kívül más különböző neme a külföldi fogyasztó számára való kedvezéseknek is, amelynek leglényegesebbje az, hogy az exportálók saját organizációjukat használták fel az üzlet lebonyolítására, amelynek nem volt hivatása hasznot hozni, és így kikapcsolván a közvetítő kereskedelem jutalékát, az árakat még annyival is olcsóbbíthatták. Egy más módja ezen kedvezésnek pedig az volt, hogy a szindikátusok által fenntartott szállítási vállalatok a külföldre irányuló árakat egy olyan tarifával szállították, mely sokszor mélyen az önköltségi áron alul volt. Ezzel alapjában véve ugyanazt érték el, amit másutt az államvasutak speciál-tarifákkal elérni törekednek.

Osszefoglalva mármint a racionalizálás keresztülvihetőségéről és létjogosultságáról mondtak, kijelenthetjük: a racionalizálás munkát takarít meg és ennek folytán munkást is takarít. A termelést megolcsóbbíthatja, ha az fokozható, — a további fokozás által újabb munkástömegeknek a beállítását teszi lehetővé. A legfontosabb kérdés a többtermelés elhelyezési lehetősége.

Ha a racionalizálás kihatásait, elhelyezési lehetőségei szerint csoportosítjuk, három egymástól lényegesen eltérő típust különböztethetünk meg:

1. Az Egyesült Államok, Taylor, Ford és Hoover országát (Hooverét, aki elsőként igyekezett tudományos alapon az ipari veszteségek okát kimutatni.) Ebben az országban, melyet mi a határtalan lehetőségek országának szoktunk nevezni és amely egyúttal a határtalan elhelyezési lehetőségek országa is, — az emberek nem félnek semminő akadálytól, sem a fejlődési

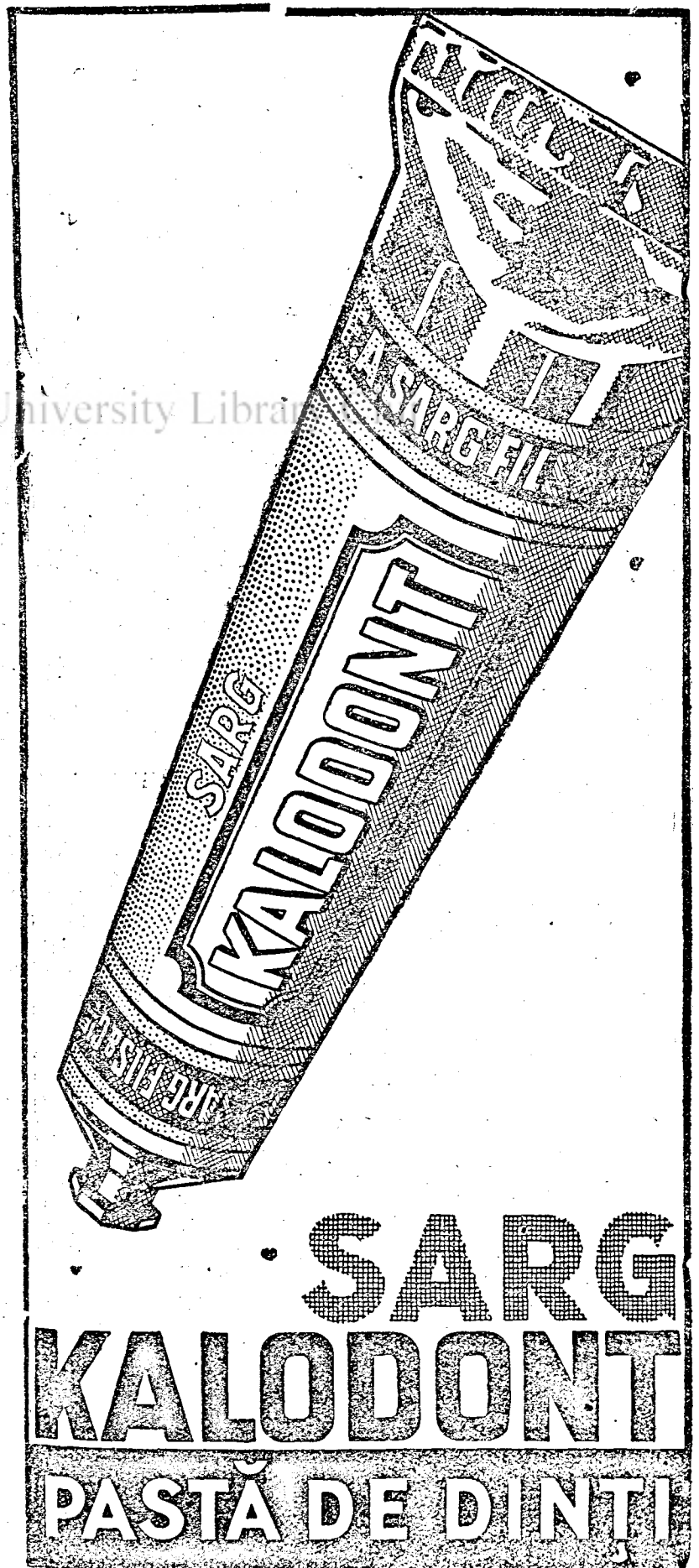
vonal emelkedésének megakadályozásától. Közbülső vámhatárok nélkül ez az ország ugyszólván elnyel mindent, amit egy fejlődésben lévő ipar elnyelni képes; a termelésnek csak 7 százaléka jut kivitelre, míg az évről-évre növekvő termelés és konzum mérvét 6—8 százalékra teszik, úgy hogy az export nem éppen életprobléma. A racionalizálás által elért olcsóbbítás nem a külföld javára szolgál, hanem a belföldi fogyasztó javára, ami a nemzeti vagyon további gyarapításához és akkumulációjához vezet.

2. Az európai ipari államok és legfőképpen Németország és Csehszlovákia példája, akik példának okáért a vasipari termelésüknek kb. 30 százalékát kénytelenek idegen vámvédett területre exportálni és hogy ezt tehessék a külföldnek feléjük

irányuló versenye ellen megfelelő vámokkal védekeznek. Ezek az államok a legjobb esetben belföldön az árak status quo ante-ját tarthatják fenn a racionalizálás után is, míg az ennek révén elért árbeli előnyöket azoknak kénytelenek juttatni, akik a racionalizálás által elért többtermelést tőlük átveszik.

3. A harmadik kategóriába sorozhatjuk azokat az országokat, melyek egy ipari fejlődés stádiumában vannak, amely kezdődő és eléggé ki nem fejleszhető és a természet által sem különösen kedvezményezett racionalizálás által legjobb esetben azt érhetik el, hogy megfelelő vámvédelem esetében ne kelljen adófizetőjévé, áldozatává és előmozdítójává válniok a külföldi racionalizáló államoknak.

(Vége.)

Ultimele hotărâri ale Comisiei Speciale economice

Comisiunea economică specială a luat următoarele hotărâri:

S. A. Banca Comercială Română din Cluj, a fost autorizată să-și strămute sediul dela Cluj la București și să-și schimbe numele în Banca Comercială de Comerț și Economie.

S. A. Banca Română Germană Timișoara, a primit autorizația de funcționare și pentru a spori capitalul dela 5 la 10 milioane.

Banca Ardeleană S. A. Cluj, a fost autorizată să sporească capitalul dela 40 la 80 milioane lei și să fuzioneze cu Banca Comercială și Agricolă din Timișoara. Totodată a fost autorizată să schimbe acțiunile din nominative la purtător și să înființeze o sucursală la Timișoara.

Casa de păstrare S. A. Comana de Jos își va putea spori capitalul dela 300.000 la 1 milion.

Prima Casă de Păstrare din jud. Hunedoara cu sediul Hațeg își va putea spori capitalul dela 1 la 5 milioane.

„Frăția” Institut de Credit și Economie din Sighișoara va spori capitalul dela 3.500.000 la 10 milioane lei.

S. A. Casa de Păstrare a județului Bihor și Banca de Economie a fost autorizată să sporească capitalul dela 60 la 100 milioane lei.

R. E. G. O. M. S. A. Română pe acții, din Timișoara, a fost autorizată să funcționeze cu un capital de 600.000 lei.

Industria de piatră S. A. din Cluj, a fost autorizată să funcționeze cu un capital de 1 milion lei.

Kismos S. A., pentru comerț și industrie din Timișoara, își va putea spori capitalul dela 500.000 la 10 milioane lei.

„Donauland” S. A. pe acții pentru schimburi de mărfuri din Timișoara, a fost autorizată să funcționeze cu un capital de 1 milion.

Elenditék a csődöt a temesvári Stocking kötő-szövőgyár ellen

Megirtuk annakidején, hogy **Freund Mór**, a temesvári Stocking kötő-szövőgyár cégtulajdonosa körlevélben értesítette hitelezőit, hogy fizetéseketelenné vált és a hitelezőknek 20 százalékos kiegyezést ajánl fel. A cég passzívái meghaladják a másfélmillió leit, míg az aktívák, alig négyszázezer leit tesznek ki. Az egyezkedési tárgyalások nem vezettek eredményre és több hitelező benyújtotta a csődkerést.

A temesvári törvényszék csődbírósága a napokban megtartott tárgyaláson a Stocking kötő-szövőgyár ellen elrendelte a csődöt és csődfőmeggondnokká **Teicu Cornél dr.** vármegyei főügyészt nevezte ki. A követelések bejelentésének határideje június 8, a validálás napja június 13, a csődválasztmány megválasztása jun. 20-án lesz.

Lucrătorii forestieri dela 12 fabrice din Valea Mureșului au intrat în grevă

Am anunțat la timp conflictul, care s'a ivit între reprezentanții și muncitorii fabricelor de cherestea de pe Valea Mureșului, pe chestia reducerii timpului de lucru la opt ore.

Tratatul încheiat pentru aplanarea diferendului nu au avut rezultatul dorit,

muncitorii insistând să se reducă timpul de lucru la opt ore, cu salariul pe care l-au avut

până acuma.

Lucrătorii, în urma eșuării tratatelor, au declarat

grevă la douăsprezece fabrici de cherestea

de pe Valea Mureșului.

După declararea grevei, o delegație a lucrătorilor a cerut Inspectoratului Muncii și Prefecturii din Târgul-Mureș, ca să inițieze noi tratative.

Ambele autorități au promis, că vor interveni și astfel se speră să se aplaneze conflictul.

Ha nem enyhül a gazdasági válság, több nagyvárad i parvállalat beszüntetni kényszerül üzemét

Az UGIR nagyvárad körzete **Szemere Miklós** elnöke alatt csütörtökön népes igazgatósági ülést tartott.

A kolozsvári központ képviselőjében dr. **Böszörményi Sándor** ügyvezető igazgató részletes jelentést tett az UGIR folyamatban lévő akcióiról.

Az új vámtörvény-tervezettel kapcsolatban a gyáriparosok rámutattak arra, hogy különösen a határszéli városok iparának érdekében le kell szállítani a félgyártmányok vámját. Az olcsóbb nyersanyagokból készített drágább készáru kivitelével jelentékenyen hozzájárulhatna az ipar az ország kereskedelmi mérlegének megjavításához. Mint feltétlenül megvalósítandó követelményt állították fel azt is, hogy a vámközégek tudatlanságából, vagy elnézéséből származó és a vámvezérgazgatóság által utólag megállapítandó vámdifferencia kirovásának a vámolás napjától számított fix határidő három évnél több ne legyen. Különösen kikelték a

gyáriparosok a CFR. vámirodáinak napról-napra súlyosbodó szabálytalanságai ellen, hangsúlyozva, hogy az okozott kellemeftlenségek ma már nemcsak a gyáriparosoknak egyénileg ártanak, hanem az export intenzitásának csökkenését is maguk után vonják.

A munkaügyi törvénnyel foglalkozva megállapították, hogy mind a két törvény a nemzetközi konvenciókon is túlhaladva, súlyos terheket ró az ipari termelésre.

Félő, hogy a törvény kissé túl sok kedvezményt nyújt és ezek a kedvezmények az ipari termelés csökkenését fogja maga után vonni.

Az általános gazdasági helyzet körül megindult vita során megállapítást nyert, hogy a válság napról-napra növekszik és ennek következtében a várad körzetben a gyárak közül többen kénytelenek lesznek munkabeszüntetések eszközölni.

Inființarea întreprizitelor publice

Când vor începe să funcționeze — Colaborarea capitalului străin și a băncilor — Stadiul lucrărilor pregătitoare

Chestiunea inființării întreprizitelor publice în centrele importante ale țării, a ajuns într-o fază hotărâtoare. Așa zisa chestiune a Creditului comercial nu tratează, în realitate, decât chestiunea mai sus menționată. **D. Virgil Madgearu**, ministru de industrie și comerț, este ferm hotărât să reînființeze întreprizitele publice.

Se cercetează de către cei interesați, să se găsească fondul, pe baza cărui întreprizitele să poată lua ființă

și să funcționeze.

Chestiunea interesează mai ales pe comercianții de peste Carpați, unde, după cum se știe, au existat astfel de întreprizite dar au fost desființate după război. În timpul guvernării averescane, a fost vorba, la un moment dat, să se reînființeze întreprizitele publice.

În acest scop, s'au și creat societăți pentru finanțarea or, însă guvernul nu le-a acordat autorizația cuvenită. Se știe, că astfel de

întreprizite, nu se pot înfiin-

ta decât pe baza unei autorizațiuni speciale, care a fost refuzată

atât de guvernul liberal cât și de cel averescan.

Întreprizitele au importanță în primul rând, din punct de vedere vamal.

Fiind vorba de achitarea vămii, statul trebuie să găsească modalitatea de control pentru împiedicarea unor eventuale fraude.

Pentru aceasta este nevoie de un proiect de lege special pentru inființarea întreprizitelor. Comisia însărcinată cu studierea acestei chestiuni, va alcătui proiectul de lege.

În ce privește fondul de care e nevoie, el s'ar găsi foarte ușor, printr-o pe lângă capitalul străin,

băncile ar pune desigur la dispoziție capitalul necesar.

Se crede că datorită hotărârei ferme a guvernului, cel mai târziu la 1 Ianuarie 1920 adică la începerea noului an bugetar întreprizitele publice vor lua ființă.

Sporirea producției agricole

D. Răducanu, ministrul muncii, întrebând cum înțelege să ajute intensificarea producției agricole, a declarat următoarele:

— Lărgirea reescontului la Banca Națională prin Băncile comerciale obicinuite;

— Casele de împrumut pe gaj vor putea să acorde credite mult mai largi și cu formalități simplificate în urma legii prezentată de **d. Mihai Popovici**, ministrul de finanțe.

— Banca Centrală Cooperativă și-a început activitatea în chip intens, acordând Federațiilor Cooperative, credite pentru finanțarea însămânțărilor de primăvară.

— Toate creditele acordate prin cele trei instituții privesc opera de finanțare a agriculturii.

— Pentru credite pe termen lung guvernul urmărește înființarea unei mari instituții de credit funciar agricol.

Előléptetések az Erdélyi Bank és Takarékpénztár R.-T.nál

Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár R.-T. igazgatósága **Hargitay Bertalan** vezérigazgató előterjesztésére **Hollósi Andor**, a brassói fiók igazgatóját, eddigi működésének megtartása mellett, központi ügyvezető címmel tüntette ki; **Dr. Friedländer Sándor**, a nagyvárad fiók helyettes-igazgatója igazgatói címmel lépett elő; **Petrean János** központi cégjegyzőt központi aligazgatóvá léptette elő; **Brecher Zsigmond** központi cégjegyzőt, a marosvásárhelyi fiók főnökhelyettesévé nevezte ki; **Szenszky Antalt** cégjegyzői jogosultsággal való felruházás mellett, a tordai fiók vezetőjévé nevezte ki; **Ulbrich József** kereskedelmi meghatalmazottat a nagyszebeni fiók cégjegyzőjévé, **Erdős Béla** főtitviselőt a tordai fiók cégjegyzőjévé léptette elő. Kereskedelmi meghatalmazotti minőségben cégjegyzői jogosultságot nyertek: **Mayerhofer Ferenc** az aradi fióknál, **Markovits József** a nagyvárad fióknál, **Schill Rudolf** a nagyszebeni fióknál. **Dr. Ehrlich Kálmán** kereskedelmi meghatalmazottat a nagyvárad fióknál cégjegyzővé, **Révay Béla** kereskedelmi meghatalmazottat pedig a brassói fióknál cégjegyzővé léptette elő.

Falimentul fabricii Stocking din Timișoara

Ziarul „Ardealul Economic” a anunțat la timp, că dl. **Mauriciu Freund**, proprietarul fabricii de tricotate „Stocking” din Timișoara și-a anunțat insolvența, oferind creditorilor 20%

în urma pasivei de aproape un milion și jumătate, la care activele i-se cifrează la 400.000 lei.

Tratatul încheiat cu creditorii nu au reușit și astfel mai mulți creditori au cerut faliment contra firmei.

Tribunalul din Timișoara zilele aceste a ordonat aplicarea procedurii de faliment contra firmei, numind curator al masei de faliment pe dl. **Dr. Corneliu Teicu**, jurisconsult primărial.

Pretensiunile sunt a se anunța până în 8 Iunie, urmând a se examina până în 13 Iunie.

FÜSZER- GYARMATÁRU

A szilárdulás jegyében alakul a fűszer- gyarmatáru piac tavaszi kampánya, de belföldön változatlanul lanyhák az árak

Mérsékelt fogyasztás és nehéz inkasszó nyomja a belföldi piac árait

A belföldi fűszer és gyarmatáru piacon a husvéti ünnepek után bizonyos fokú forgalom csökkenés következett be, anélkül azonban, hogy az árakban lényegesebb változás állott volna elő, sőt egyes cikkekben inkább a szilárdulás jelei mutatkoznak. A vidéki kereskedelem egyelőre csak szórványosan és igen kis kezetek között egészíti ki raktárkészleteit és készül fel a tavaszi szezonra, mert a nagyobbarányú beszerzéseket elsősorban

a pénzhiány és a fogyasztás vontatottsága akadályozza.

Igy a nagykereskedelem nem érvényesítheti a külföldi fűszer és gyarmatáru piacoknál jövő árszilárdulási tendenciát, az árakat változatlanul alacsony szinten kénytelen tartani, hogy az amugy is erősen redukálódott üzleti forgalmat le ne rontsa. Az inkasszó változatlanul nehéz és a javulásnak alig mutatkozik valamilyen jele. Az utóbbi két hét folyamán azonban némileg mégis csökkent a prolongációk száma, ami az utóbbi hónapokban már szinte uzussá vált. Ez az egyetlen biztató jelenség, ehhez azonban a piac nem fűzhet nagy reményeket mert csak azt bizonyítja, hogy a vidéki kereskedelem és általában a közép és kiskereskedők csak olyan mérvű angazsmánokat vállalnak, amelyeknek teljesítése nem ütközik számukra nagyobb nehézségekbe.

A külföldi piacokról elsősorban

a kávék áraiban jeleznek szilárdulást.

A brazil kávék általában tartják árpozíciójukat, különösen a már hónapok óta erősen favorizált *Santos*-fajták, amelyek még fokozni is tudták szilárdulásukat. A Santos kávénak erős versenytársa ujabban a *kék-kávék*, amelyekből nagy mennyiségeket plasszíroznak az európai fogyasztó piacokon. A termésbecslések ugy a *kék*, mint a *brazil* kávéfajtákra vonatkozólag meglehetősen kedvezők és ezért a fogyasztó piacok beszerzői bizonyos rezerváltságot tanúsítanak, ami ellensúlyozza a kávék magasabb árfejlődését. A belföldi piacon, tekintettel arra, hogy a piac felvevőképessége meglehetősen redukált, a kávék árában nem következett be szilárdulás, annál kevésbé, mivel az importőrök raktáraiban olyan készletek vannak felhalmozva, amelyek előreláthatólag az új termésig ki tudják elégíteni a piac igényeit.

Az európai kikötőkben az alábbi irányárakat jegyzik: *Rio* 7-es 83'6 schilling, *Santos-supe-*

rior 105, *finomabb Santosok* 125 schilling.

Teában

azelőrehaladott szezonnak megfelelően ujabban erősen megcsappant a forgalom az aukciókon és ez a körülmény általában 1-2 százalékos árlemorzsolódást idézett elő. Figyelemreméltó azonban, hogy a termelőhelyek az őszi szállítási árukra vonatkozóan további szilárd irányzatot mutatnak és új kötések a jelenlegi árnívó alatt nem jönnek létre. Belföldön teában alig mutatkozik forgalom, az árakban ennek megfelelően erősen lanyha tendencia érvényesül.

Borsban a tavalyi spekuláció kísért,

mely tudvalevőleg a bors árát cca. 180 schillingre hajtotta fel. A hamburgi tőzsdén a legutóbbi napok során ismét megkezdődött a spekuláció, ezuttal azonban nem a 1a hossz, hanem az a 1a besz, illetőleg a kontremín spekuláció lépett sorompóba. Az akciónak azonban nem volt nagy eredménye, fogható árukban alig egy százalékkal, őszi szállítási áruban pedig cca. 2-2½ százalékos árlemorzsolódás következett be. Ezt az árvesztéséget is részben már behozta, mivel fogható áruban a kínálat meglehetősen kisarányú. Irányárak: *Lampong* loko 158 schilling májusi elhajózásra 145, júniusi elhajózásra 138, *Singapore* prompt 151 *Telicherry* loco 149, uszóáru 147, júniusra 148 schilling. A *fehért* bors ára a következőképpen alakult: *Muntok* prompt 239, májusra 236 schilling, *szekfűbors* iránt is élénk érdeklődés tapasztalható: *Jamaikana* *naturel* prompt 126, júliusra 128 schilling.

Szekfűszeg iránt jó a kereslet,

különösen július augusztusra történtek jelentős kötések 118 schillinges ab *Sanzibar* árban, míg az európai kikötőkben ezt a származást promptra 170, *Madagaszka*rt 163 schillinggel jegyzik.

Gyömbér irányzata igen szilárd, mert London nagyobb vásárlásokat eszközölt, európai kikötőkben loko *Japán-gyömbér* 63, uszó 59 schilling.

Mazsola

Kaliforniában súlyos fagykárakat szenvedett és erre való tekintettel a termelők áraikat annyira felemelték, hogy azok árparitása ma mintegy tíz százalékkal magasabb. Ez az árjavulás a keresletet megélénkítette. Irányárak: *Extrissima Karaburno* 37 holland forint, *Kiup* 39, *Ausläse* 43 holland forint.

A mandula irányzata is szilárd,

az európai kikötőkben *Barrier* szeptember-októberre 271, *Pálma Girgentier* 280, májusi elhajózásra 271, édes Szicíliaiért 317 schillinget jegyeznek.

Mogyoróból

kereslete a világpiacra megélénkült, különösen új termésű áru iránt mutatkozik jobb érdeklődés, ennek következtében az eddigi lanyha irányzat tartottá vált: *Spanyol* prompt 188,

Közel két és félezer választottbíró-sági ügyet tárgyalt az elmúlt évben a temesvári tőzsdebíró-ság

Totis Rezső vezérigazgató, belga konzul elnöklete alatt tartotta meg rendes évi közgyűlését a temesvári *Lloyd-társulat*. Az elnöki megnyitó után a választmány jelentése következett, amely vázolta a kereskedelem, ipar és mezőgazdaság múlt évi helyzetét, majd ismertette a *Lloyd-társulat*nak a temesvári tőzsde életében kifejtett tevékenységét és rámutatott arra, hogy a temesvári tőzsdének hatvan éves múltja van. A jelentésből kitűnik, hogy a választottbíró-ság elé az elmúlt évben 2323 ügy került és az

Levantine 190, májusi elszállításra 188 schillinget jegyez.

Rizsben az irányzat

ugy belföldi, mint külföldi relációban szilárd. Ujabban ismét az olasz rizsek állnak az érdeklődés homlokterében, aminek az a magyarázata, hogy a kedvezőtlen időjárás miatt az olasz rizstermés meglehetősen gyönge volt és a kampányban előreláthatólag a fogyasztási igényeket csak mérsékeltelen lehet majd olasz rizzsel kielégíteni. A belföldi piacon az utóbbi hetekben az importőrök escomptáltak a külföldi magasabb jegyzést és ennek következtében az olasz rizs ára cca ¼ schillinggel emelkedett, úgy, hogy a belföldi kalkuláció ab *Fiume*, kétszillagos bázis, cca. 18 schilling. A nagy és kiskereskedelmi forgalomban az árak egyelőre a régi nívón mozognak. A többi cikkekben az irányzat és árnívó változatlan.

év végén mindössze 226 ügy maradt elintézetlenül.

A közgyűlés egyhangú választással megválasztotta az új vezetőséget, amelynek tagjai: elnök: *Totis* Rezső, alelnök: *Lindner* Armin, másodalelnökök: *Löffler* Béla, választmányi tagok: *Benedékt* Norbert, *Blasian* Victor, *Csongor* György, *Kecskeméti* Sándor, *Latter* Mihály, *Oprea* János, *Popper* Zsigmond, *Rochaska* Ede, *Weisz* Alfréd, *Tedesí* Béla, *Weinberg* Ferenc, *Klein* Vilmos dr., *Pop* Amos és *Seltmann* Pál.

A Bata-cipők dumping árai ellen egész Európában erős küzdelem folyik

Még élénken emlékeztet az az akció, amelyet a belföldi cipőgyárak folytattak le a csehországi Bata-cipők behozatala ellen. Az európai viszonylatban is nagyarányú Zlini Bata-cipőgyár az elmúlt évben valóságos elárasztotta a romániai piacot készítményeivel, amelyeket dumping áron hozott forgalomba. A belföldi cipőgyárak, amelyek ma már százszázalékban kitudják elégíteni a fogyasztási igényeket, a Bata-cipők versenyével szemben szinte fehetetlenek voltak. Az ellenállási akció során kitűnt, hogy a csehországi gyár készítményei kedvező elvámolásban részesülnek, ami a dumping árai fozszirozását fokozottabb mértékben tette számukra lehetővé.

Ujabban a zlini Bata-gyár el-

len a magyarországi cipőgyárak is akciót kezdtek. Országos kongresszust tartottak Budapesten, amelyen kizárólag a Bata-cipők magyarországi inváziója elleni védekezés kérdéseivel foglalkoztak. A magyarországi cipőgyárak a külföldi készítmények rentabilitására menő versenye ellen megfelelő vámvédelmet kértek a kormánytól, valamint egy olyan rendelkezés kibocsájtását, amely szerint a külföldről származott cipők talpába bepréseléssel tűntessék fel a cipő származási helyét.

Érdekes egyébként, hogy nemcsak a román és a magyar piac termelői foglalnak állást a Bata-cipők versenye ellen, hanem hasonló akciókról érkeznek hírek a többi európai piacokról is.

BEREA "URSUS" este excelentă
Az "URSUS" sör a legjobb

A butoripar válsága

Három év óta nem emelkedett a butor ára, de a súlyos pénzkrisis miatt nem vásárol a közönség — Erős harc folyik a regáti és erdélyi butoripar között

Az erdélyi butoripar rendkívül válságos helyzetbe került. Ezt a válságos helyzetet nem a termelési nehézségek, hanem az elhelyezési lehetőségek teljes leromlása idézte elő. Az a stagnáció, ami az utóbbi időben kezdődött a szakmában, most elérte a tetőpontját.

A butorpiacra sohasem volt olyan üzlettelenség, mint most.

Még a legtökekezősebb butoripari vállalatok is nehezen bírkóznak meg ezzel a súlyos helyzettel, az idegen tőkével dolgozó vállalatok pedig gyors egymásutánban hullanak el. A butoripari vállalatok a csatolt területeken még prosperálnak valahogy, a Regátban azonban, ahol a pénzkrisis csak most kezdődik, egyre-másra kérnek moratóriumot, vagy mennek csődbe a cégek.

A nagy üzlettelenségnek, a vásárlási kedv hiányának első sorban a pénzkrisis az oka. Még a jobb anyagi viszonyok között élő emberek sem tudják butorszükségeiket kielégíteni, pedig a szükséglet nagy, hiszen

az utolsó tíz évben a butorpiacra alig volt szám-bavehető forgalom.

A nagyobb butorraktárakban az érdeklődők egymásnak adják a kilincset, sóvárgó szemekkel nézik a pompás szolid butorokat, de venni nem vesznek, mert ehhez nincs meg az anyagi lehetőségük. Régebben a butorkereskedéseknek az új házakból telt ki a legjobb vevőkörük. Most, — amint egy nagy butoriparos kényszeredett mosollyal állapította meg, — a régi aranynapoknak vége van. A menyasszony a vőlegény butorozott szobájába költözik, mert se pénz, se megfelelő lakás.

A kormány egészségtelen lakáspolitikája a másik oka a butoripar válságának. A fogyasztóközönségnek az a rétege, mely abban a helyzetben van, hogy butorszükségletét ki tudná elégíteni, nem rendelkezik megfelelő lakással. Új butorokat pedig nem akar ócska lakásokba bezsúfolni. Amíg meg nem szűnik a lakásrekvizálás, amíg meg nem indul az építkezés és nem lesznek új lakások, addig a butoriparnak ez a válsága nem is fog megszűnni.

Ugyanez a helyzet a Regátban is, amely egy időben az erdélyi butoriparnak a legjobb elhelyezési piaca volt. A kolozsvári, nagyváradi és aradi nagyobb iparosok vagonszámra szállították butort a Regátba. Egy idő óta a regáti piac is teljesen leromlott. Az erdélyi butoriparosoknak Bukarestben levő lerakatain lévő butorokat por lepi be, mert nincs aki megvásárolja azokat. Érdekes jelenség, hogy az erdélyi butoripari munkások átszivárgása következtében

élénk verseny indult meg a regáti és az erdélyi butoripar között az óromániai piacon.

Az általános gazdasági helyzet hátrányait azonban az újonnan alakult regáti butoripari vállalatok is súlyosan érzik s közülük többen kénytelenek voltak felszámolni, minthogy az erdélyi nagyobb butoripari vállalatok is a regáti expozitúrájukat kezdik lassan leépíteni.

A butor exportja is megszűnt. Amint ismeretes, két évvel ezelőtt erős kivitel indult meg Görög- és Törökországba. Ele-

mes vállalkozók egész hajórakomány butorárut szállítottak, amit kezdetben jól is tudtak elhelyezni. Később a lej ingadozása következtében az üzleteket nem lehetett normális módon lebonyolítani, az exportszállítmányok mind ritkábbak lettek és végre teljesen beszüntek.

Az anyagárakban éppen ezért az utóbbi években alig történt lényegesebb változás. Sem a faanyag, sem a furnirárak, sőt a munkabérek sem emelkedtek. A butoripari munkások maguk is érzik a butoripar súlyos válságát s így nem állanak elő bérkövetelésekkel. Pedig minden ipari szakma prosperitásának a munkabér a fokmérője. Ha van termelés, emelkednek a munkabérek. A butoriparban teljes a stagnáció, azért mozognak még ma is a három év előtti nivón a munkabérek.

Approape trei mii conflicte de bursă s'au soluționat în Timișoara

— Adunarea organizației „Lloyd” —

Organizația „Lloyd” din Timișoara și-a avut adunarea generală sub prezidenția dlui R. Totis, consul belgian în Timișoara.

În adunare s'a evidențiat între altele, că prin organizația „Lloyd”, care are un trecut de 60 ani, anul trecut s'au soluționat peste două mii litigii, rămânând

nerezolvate 226 din cele 2323 de chestii, câte i-au fost prezentate

în acel an.

Procedându-se la alegere, au fost aleși în comitet următorii dni: președinte: R. Totis, vicepreședinte Armin Lindner, co-președinte: Bela Löffler, membri în comitet: Norbert Benedict, Victor Balașian, Gheorghe Csongor, Al. Kecskeméti, Mihail Batter, Ioan Oprea, Sigismund Popper, E. Prohászka, Alfréd Weiss, Bela Tedesi, Francisc Weinberg, dr. Wilhelm Klein, Amos Pop și Paul Selteman.

Elhalasztották az iparkamarai választásokat

A kereskedelmi- és ipari választásokat május 26-ról elhalasztják. Az elhalasztás oka az, hogy a regátban a kamarai törvény végrehajtásával kapcsolatosan kilenc kereskedelmi- és iparkamara működését beszüntetik és a beszüntetett kamarák körletébe tartozó választóknak a megmaradt kamarákba való beosztása miatt, a választási

előkészületek el fognak huzódni. A választások elhalasztását azzal is indokolják, hogy a május 10-iki egyesülési ünnepek miatt, a kamarai törvény végrehajtási utasításának elkészítése lassan halad előre. A kamarai választásokat előreláthatólag június hó első felében tartják meg.

Terminarea lucrărilor noului cod comercial

Estinderea dispozițiilor legei moratoriului și soluționarea chestiilor de faliment cecuri și cambii

Reglementarea funcționării societăților și operațiilor bancare

Lucrările noului cod comercial s'au terminat. proiectul prezentându-se Consiliului Legislativ Superior, care zilele aceste l-a luat în desbaterea prezidată de dl. Junian, ministrul justiției.

Noul proiect are importante inovații între cari dispoziții referitoare la

soluționarea chestiei concurenței ilioiale

și la societățile cu responsabi-

litate limitată. În sensul noului lor inovații

nici o societate nu poate să funcționeze, până nu își achită cel puțin 50 la sută din capital.

Proiectul mai are și dispoziții referitoare la operațiile bancare, întreprizite, cecuri, cambii și prevede și

estinderea legei moratoriului

în toate ținuturile țării. Acest proiect se prezintă spre votare în sesiunea de toamnă.

Lucrările noului tarif vamal spre sfârșite

Revizuirea tarifului vamal se apropie de sfârșit. Elaborarea tehnică a noului tarif vamal, se va face în curând de către o comisiune specială, care va fi desemnată de dl ministru Virgil Madgearu. Această comisiune va lucra, ținând seama de următoarele criterii: prețul de cost, prețul de engros loco fabrică, prețul de detașare, prețul de import loco stația de frontieră, prețul din streinătate, producția din 1927 și procentul de consum, unitatea de taxare în România, taxele vamale convenționale și generale din Polonia, Cehoslovacia, Jugoslavia, Germania, Austria, Bulgaria și Ungaria.

Fabrica Frații Princz și-a urcat capitalul la 15 milioane

Turnătoria de fier și fabrica de mașini, societate pe acțiuni Frații Princz din Satu-Mare și-a sporit capitalul dela 5 milioane la 15 milioane și în viitor nu va fabrica numai mașini agricole și instalațiuni de măriri ci va fabrica și vase smălțuite.

Frații Princz anul trecut s'au instalat și pentru fabricarea vaselor emailate, aducând pe piața română produse, cari desfid concurența streină.

În România astfel cu cea din Mediaș, avem două fabrici de vase emailate.

Tizenötmillióra emeli alaptőkéjét a Princz Testvérek Rt.

Princ Testvérek Vasöntőde és Gépgyár Rt. Szatmár, alaptőkéjét 5 millióról 15 millió lejre emeli fel. A vállalat nemrég vezette be a zománc edénygyártást, amely cikkben ugyanban mintőségben a legjobb márkájú külföldi gyártmányokkal is felveszi a versenyt. A vállalat az alaptőke-emelés révén újabb nagyszabású beruházásokat fog eszközölni.

Reorganizarea comisii-lor de impunere

Comercianții au cerut delegații de ai lor în comisii

Dl. Richard Tuffi, președintele Sfatului Negustoresc din Cluj și dl. Romanovici, secretarul general al Sfatului, au prezentat la ministerul de finanțe un memoriu al comercianților. În acest memoriu au cerut un nou aranjament în ce privește plata impozitelor, sub o formă mai acceptabilă. Totodată negustorii au cerut reorganizarea comisiunilor de impunere în sensul ca apelurile făcute din partea fiscalului să fie apoi cercetate de o comisiune în care să figureze și un delegat al celei mai puternice organizațiuni comerciale, care delegat să aibă 5 supleanți, așa că ori când să fie un locțitor al acestuia când el e împiedecat să participe la ședințele comisiunei.

Uj harisnyaggyár létesült a Bánátban

„Ideal” Zillich et. Co. cég jegyzéssel új harisnyagyár létesült a bánáti Perjámos községben.

A legjobb cipőkrém

a

GLADYS

FONDAT IN ANUL 1812

J. SI C. KIMMEL S. P. A.

TIMISOARA

Instalație proprie pentru fabricarea:
TUICĂ, SLIVOVITZ ȘI COGNAC

Fabrică de licheruri
Fabrică de butoaie

Mare deposit de vinuri și țuică en gros!

„CARMEN“

FABRICA DE GHETE SOCIETATE ANONIMĂ
ORADEA

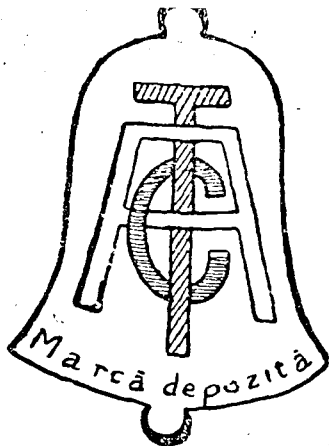
Ajânja nõi luxus, trotteur és gyermekcipő gyártmányait

Adresa telegrafică „CARMENSHOE“

Prima Fabrică de Electricitate Română S. A.
Első Romániai Elektromosgyár Rt.
Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugărițelor No. 1.
(Apăca-utca, Erzsébet-fürdő.)

Saját gyártmányu szerelési és
magasfeszültségű anyagok. Mű-
szerek: Hartmann & Braun.
Szénkefék: Sächsische Dina-
mobürstenfabrik. Motorok!
Bayerische Motorenwerke

Adr. Telegr.: RELAIS. - Sürgöncim: RELAIS

Cu această marcă este prevăzută
fiecare obiect de argint și lux fa-
bricat în fabrică

„TACĂMUL“ din
CLUJ.

•••••

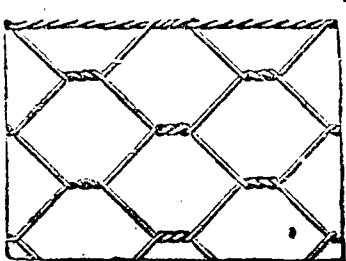
Fineță de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile de
bijuterii mai bune. Numai pentru revanzători.
„Tacămul“ fabrică de argintării, Cluj,
Str. N. Iorga No. 11/A. — Telefon: 4-82.
Adresa telegrafică: „Tacămul“.

Ardealul Economic
Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

Cimlapon cm²-ként Lei 20.—
Szöveg között cm²-
ként — — Lei 15.—
Többi hirdetési ol-
dalon — — Lei 10.—
Egy garmond sor Lei 80.—

Többszörösen savart (hatsarkos)
horganyozott sodronykerítés-
fonatok, mindenféle sodrony-
szövetek, horganyozott tü-
skéshuzal, vas- és rézbutorok,
sodronyágybetétek a legelő-
nyösebb árakban beszerez-
hetők:

Pásztori & Hettmann

Brasov,

sodronyáru, vas- és rézbutor-
gyárában.

Gyár: Hátulso-ucca 66. Tele-
fon: 481. Mintaraktár: Kórház-
ucca 32. Telefon: 428.

Citiți

„Lemnul“

Kolozsvári Takarékpénzt.
és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár
Marosvásárhely és Nagyváradon. —

Saját tőkéi 85 millió lej

Minden bankügy-
letet legelő-
nyösebben
végez.

Áruraktárai
a vasut
mellett

Engedélyezett
devizahely.

Betéteket
elfogad

Attila Intézet:
Torda-Aranyos Vármegyei
Takarékpénztár Rt. Tordán
Alsófehérvári Takarékpénztár Rt. Gyulafehérváron
Alsófehérvári Hitel- és Takarékpénztár Rt. Nagyváradon
Gyulafehérvári Hitel- és Takarékpénztár Rt. Gyulafehérváron
Székelyudvarhelyi Hitel- és Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen
Székelyudvarhelyi Hitel- és Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen
Székelyudvarhelyi Hitel- és Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen
Székelyudvarhelyi Hitel- és Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen

„Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság”

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat. — Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi szaklapja

Redacția și Administrația: — Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Strada Minerva No. 7. — Telefon: 4-44.

Director și răspunzător:
Igazgató és felelős szerk.: } TRAIAN CHIRILĂ

Abonamente — Előfizetési árak:

tară pe un an . . . { Pentru particulari, comercianți și industriași 1200 lei
Pentru bănci și instituțiuni financiare . . . 2000 lei
Belföldön egész évre { Magánosoknak, kereskedők és gyárosoknak 1200 lei
Bankoknak és pénzintézeteknek . . . 2000 lei
Pentru străinătate . . . 1500 lei
Külföldre }

Jumătate an { 600 lei
1200 lei
Félévre . . . { 600 lei
1200 lei

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina I. a. cm² } 20 lei
Cimlapon I. oldalon cm²-ként }
In text } 15 lei
Szövegdal }
Un sir garmond } 80 lei
Egy garmond sor }

Industria Textilă Arădană Soc. A.

Telefon: 7-58.

Cea mai mare fabrică
de Textile din Ardeal

Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

Aradi Textilgyár Részvénytársaság

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA,
COMERȚ ȘI INDUSTRIE

Capital și rezerve
Lei 70.000.000

Sediul Social: Satu-Mare.

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI
MIHAL.

Afiliațiuni:

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anon. Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare

Utastorgalmunk

nagymérvű emelkedése elveink helyességét
igazolta. Elvünk olcsón a legjobbat nyújtani!
E lap előfizetőinek támogatását hálásan
azzal kívánjuk viszonzni, hogy emelkedő
kiadásaink dacára

20%-ot

adunk hatóságilag megállapított szobaárainkból.

10%-ot

olcsó éttermi árainkból (F. 1'50-es menüt kivéve)

Semmi

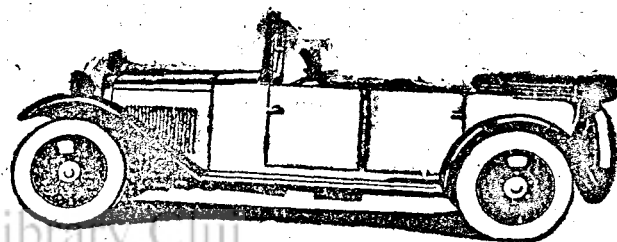
köcsiköltsége nincsen, mert szemben vagyunk a
Keleti Pályaudvarral

Grand Hotel **PARK** Nagyszálloda

BUDAPEST, VIII., Baross-tér 10 szám.

Minden versenyen vezet, tartósságban utolérhetetlen a

XII. típusu

STEYR-autó!

Tekintse meg és kérjen árajánlatot
a vezérképviselőtől!

Igen előnyös fizetési feltételek!

INDUSTRIA

KERESKEDELMI ÉS IPARI R. T.

TIMIȘOARA, Str. I. C. Brătianu 3. Telefon 9-14.

Aki minőségre is súlyt
helyez

**DREHER-
HAGGENMACHER**

sört követel!

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.

Fióktintézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen

Saját tőkési **36** millió lej

Minden bankügyletet legelőnyösebben vé-
gez. — Engedélyezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.